
Eliášův „vědecký hattrick“ sklízí ovoce: Převzal cenu Neuron

Robert Antonín:
Lidská společnost potřebují
neustále procházet pády a vzestupy

Ostravská Noc vědců:
Svět je v pohybu a my s ním

Univerzita na Colours of Ostrava? No jasně...

Vážení a milí čtenáři,

je to tady. Po roce se vrací na scénu: v plné síle, nový od hlavy až k patě. Nechybí mu šarm, příběh ani přesah. Přesvědčte se sami: v rukou držíte první letošní číslo OULEtníku, živého magazínu Ostravské univerzity.

OULEtník zdaleka není jen výčet událostí na Ostravské univerzitě, není nudným interním archivářem chrlícím nicneříkající data. Naopak, dokáže inspirovat, rozesmát, přivést k čerstvým myšlenkám a novým pohledům na věc. Přináší příběhy, které stojí za to sdílet. Výsledky výzkumu, které posouvají hranice poznání. Vzpomínky, které jen tak nepřestanou rezonovat. A pozvánky na další akce se zvukným jménem. A to vše s jedním společným jmenovatelem: Ostravskou univerzitou.

Silným příběhem tohoto čísla je příběh Martiny, studentky na vozíku, která zdolala 400 kilometrů dlouhou pouť španělskými horami, pouť do Santiaga de Compostela. Rozhovor s Martinou může zdravého člověka přivést až k nepříjemným rozpakům. Kdo tady žije plnohodnotný život? Zdravý člověk, nebo ten, kdo je sice na vozíku, ale o to víc si uvědomuje, jaké má štěstí, že tady vůbec ještě je...?

Hrdiny z jiného soudku, toho vědeckého, se v tomto čísle stali biologové z Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, kteří na své konto připisují jeden úspěch za druhým, a zařazují se tak mezi světovou vědeckou špičku. Jména docenta Pavla Drozda a jeho studentky Alžběty Suchánkové teď figurují v jednom z nejprestižnějších vědeckých časopisů světa, Science.

Objevy docenta Marka Eliáše doslova přepisují kapitoly učebnic genetiky, za své zásluhy získal letos cenu Neuron (titulní strana). Další členové Katedry biologie a ekologie jsou podepsáni pod nejlepší českou přírodovědnou encyklopedií roku 2016.

Ty nejsilnější vzpomínky si pak odnášejí studenti porubského Wichterlova gymnázia, kteří v bitvě O pohár Ostravské univerzity sesadili loňského vítěze (Matiční gymnázium Ostrava) a získali tak ceny v hodnotě 100 000 korun. Společnou letní dovolenou mají za sebou, teď nezbyvá než usednout zpět do lavic a sestavit nový tým z mladších kolegů, kteří budou za svou školu bojovat v dalším ročníku velkolepé soutěžní show přímo na Masarykově náměstí v centru Ostravy, bitvy O pohár Ostravské univerzity.

A výčet zvukných jmen můžeme uzavřít tím nejzvučnějším: Robert Fulghum. Na Ostravskou noc vědců dorazí tento světoznámý americký spisovatel a myslitel, který je autorem bestselleru „Vše, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské škole“. V kombinaci se skvělými herci z projektu Listování se můžete těšit na osobité scénické čtení.

Ostravská univerzita vás tedy srdečně zve nejen ke čtení OULEtníku, ale také a zejména k setkání na některé z našich akcí – ať už jde o zmíněnou Noc vědců, hudební večery v Českém rozhlase nebo malé „Grammy“ na Ostravské. A nezapomeňte, že ty nejčerstvější zprávy z Ostravské najdete vždy na alive.osu.cz.

Přeji vám příjemné čtení!

Andrea Wantulová,
Šéfredaktorka OU@live

ARÉNA —

4 Černá Ostrava? Leda za Gottwalda. Dnes těžíme vědomosti.

5 Veganské menu, nebo flákotu? OU má dvě nové menzy

6 300 milionů Kč pro Ostravskou univerzitu. Co nás čeká?

6 Máme nový web. OU, my se máme!

7 Letem světem z OU

9 Rektor Ostravské univerzity zasedne v předsednictvu České komory rektorů

10 Stát se HR manažerem, nebo jet do Portugalska? Celoživotní vzdělávání vám umožní obojí

STUDENT —

11 Plant for the Planet: Přestaň mluvit, začni sázet!

12 400 kilometrová pouť do Santiaga na vozíku? Martina je „hecař“

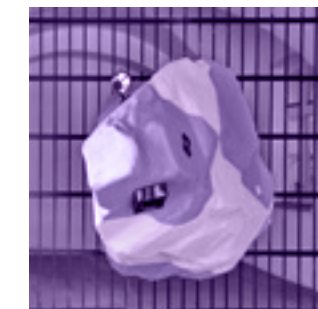
14 Majáles Ostrava 2017: Jak to vřelo v Dolní oblasti

15 Vojtěch Jarník International Mathematical Competition

ROZHOVOR —

16 Robert Antonín: Lidská společnost potřebují neustále procházet pády a vzestupy

20 Tomáš Knoflíček: Instantní řešení v architektuře nic nezmění. Skutečnost odhalují drobnosti

FOTOREPORTÁŽ —

24 Reprezentační ples OU: Zářivá elegance Starých koupelen

28 Univerzita na Colours of Ostrava? No jasně

VĚDA A VÝZKUM —

32 Bitva O pohár Ostravské univerzity: Gratulujeme WiGymu!

40 Eliášův „vědecký hatrick“ sklízí ovoce: Převzal prestižní cenu Neuron

41 Rovníkové housenky to mají těžší než ty z českých polí

42 Civilizační choroby útočí, vědci vrací úder: Syndrom karpálního tunelu

42 Zdeněk Ďuriš: Poznejte krevety jinak než na talíři

POZVÁNKA —

36 Grammy na Ostravské: Kdo získá Cenu rektora?

36 Hudební večery OU v Českém rozhlase

43 Jazykovědci jásají: Mají encyklopedický slovník online

44 Nejlepší přírodovědná encyklopedie? Samozřejmě, že z Ostravské univerzity

44 Universitas.cz: Místo pro chytré čtení

38 Ostravská Noc vědců: Svět je v pohybu a my s ním

[OUletník OU@live](mailto:OU@live)

Tištěná podoba živého online magazínu Ostravské univerzity OU@live: www.alive.osu.cz, č. 1/2017 vyšlo 9. 9. 2017 v Ostravě v nákladu 2 000 ks.

Vydává jako občasník Ostravská univerzita, Dvořákova 7, Ostrava. Periodický tisk registrovaný u Ministerstva kultury ČR pod ev. č. E 22492. Neprodejné.

Šéfredaktorka: Andrea Wantulová.
Grafické zpracování a sazba textu: Tomáš Fabík.
Foto - titulní/zadní strana: NF Neuron/Stockfotocz
Autorem textů je Andrea Wantulová, není-li uvedeno jinak.

[Oddělení PR a marketingu](#)

Vedoucí oddělení PR a marketingu:
Adam Soustružník / +420 724 919 614 / adam.soustruznik@osu.cz

Šéfredaktorka OU@LIVE:
Andrea Wantulová / +420 775 605 888 / andrea.wantulova@osu.cz

Černá Ostrava? Leda za Gottwalda. Dnes těžíme vědomosti.

Odvaha se vyplácí. Za svou smělou kampaň s názvem **Black is Full of Colours** získala Ostravská univerzita 2. místo v hodnocení printové reklamy za leden 2017 v časopisu **Marketing&Media**.

„Každoročně se setkáváme s pedagogickými poradci středních škol z celé republiky a víme od nich, že studenti mají zájem o naši univerzitu, ale nechťejí do Ostravy. Pověst města za hranicemi severní Moravy opravdu není valná, ačkoli samotné město se za poslední roky změnilo k nepoznání a nabízí právě mladým lidem nepřehledné množství možností. Proto jsme se rozhodli v naší kampani ukázat právě to, jak je Ostrava kulturně a společensky barevné město plné potenciálu

a nových možností,“ říká tiskový mluvčí Ostravské univerzity Adam Soustružník.

Nesud'te město podle barvy...

Barevný nápis **Black is Full of Colours** na antracitově temném pozadí znázorňuje barvy tohoto města, které postupně vyplývají na povrch z jeho původní tváře černé průmyslové aglomerace. Dává najevo, že jeho industriální minulost se stává podkladem pro nový

život, který právě toto dědictví dokáže proměnit v přidanou hodnotu a využít ho ve vlastní prospěch. Pokud nevěříte, podívejte se sami: k této kampani jsme pro uchazeče připravili samostatný web prezentující mimo jiné i novou tvář Ostravy: www.studujostravskou.osu.cz.

Na tomto webu najdete také krátká videa, ve kterých osobnosti ostravské kultury a společenského dění vyjádřily svůj vlastní pohled na barevnost Ostravy. Například improvizáční divadelní skupina ImPěčko varuje: „Nesud'te město podle jeho barvy. Ostrava má barevnou duši!“

2. místo!

A kampaň nezůstala bez povšimnutí. V prestižním časopise **Marketing&Media**, zabývajícím se reklamou a komunikací, si Ostravská univerzita vysloužila druhé místo v lednovém hodnocení printové reklamy. Věříme, že úspěch kampaně přispěje také k tomu, že mladí začnou hledat právě barevnou duši tohoto města, které svou industriální minulost geniálním způsobem obrací ve svou silnou stránku.

„Získali jsme pozitivní zpětnou vazbu i od dalších odborníků na marketing, kteří nás zároveň utvrdili v tom, že na kampaň máme navázat i v letošním roce. A tak se všichni můžou těšit na pokračování. Nápady nám totiž rozhodně nedošly,“ uzavírá Adam Soustružník.

Kampaň **Black is Full of Colours** získala 2. místo v časopisu **Marketing&Media**

Veganské menu, nebo pořádnou flákotu?

Ostravská univerzita má dvě nové menzy: **vegan&raw bar** plný superpotravin i klasickou kuchyni s extra porcí masa.

Menza v centru Ostravy na ulici Reální byla dlouhé roky místem, kam se studenti chodili stravovat. Ostravská univerzita však nemá souvislý kampus, její fakulty jsou rozestřeny po celém městě a se spoustou nových možností, které město skýtá v oblasti gastronomie, ubýval počet strážníků a menza již nedokázala konkurovat.

Osudový timing

Proto se Ostravská univerzita rozhodla přistoupit na nový koncept stravování pro

studenty: namísto provozování menzy budou dotované obědy pro studenty nabízet samotné restaurace.

Ve stejnou dobu, kdy vedení univerzity definitivně rozhodlo o uzavření menzy, se v prostorách nových studentských kolejí Kampus Palace (Smetanovo náměstí v centru města) začaly připravovat na otevření dvě restaurace – každá svou nabídkou úplně jiná, unikátní, s příslibem kvalitní stravy. Slovo dalo slovo a z těchto kolejních restaurací se staly

dvě menzy, ve kterých se mohou studenti i zaměstnanci Ostravské univerzity stravovat za snížené ceny.

Obě restaurace se mají stát nejen menzou, ale zároveň prostorem pro studenty, kde se mohou setkávat, dát si drink nebo se přijít učit. Lidově řečeno, nikdo je po dvou hodinách u jednoho džusu nevyhodí – jsou totiž na půdě svých kolejí. Zároveň ale fungují také jako restaurace pro veřejnost – a tímto všechny srdečně zveme, aby přišli ochutnat.

Z menzy bude co-working

A co bude s budovou původní menzy Ostravské univerzity přímo v historickém srdci

města? „Prostory menzy na ulici Reální jsou pro naši univerzitu velmi důležité. Tato známá rohová budova má obrovský potenciál reprezentovat univerzitu na veřejnosti, proto budeme dělat vše, co je v našich silách, abychom jí dali důstojnou tvář. Kdy se menza znovu otevře a v jaké podobě už bude záležet na projektech, které budeme podávat na ministerstvo. Naším přáním je udělat z menzy moderní koworkingové zázemí pro studenty, kteří se zde budou moci scházet, studovat, pracovat, a posílit tak mladý duch tohoto města,“ říká rektor Ostravské univerzity Jan Lata s tím, že v současné době se pracuje na grantech, které by rozsáhlou rekonstrukci umožnily. ■

Black Kale Superfood Bar – Raw&Vegan

Black Kale Superfood Bar se profiluje jako raw & vegan restaurace s fresh barem, která nabízí výhradně veganskou stravu často připravovanou podle pravidel raw stravování. V nabídce jsou za dotované ceny také snídaně, kaše, smoothie, za studena lisované džusy a další lákadla z potravin, které jsou nabitě energií. ■

La Cantine

Restaurace La Cantine je zde naopak pro vyznavače klasické kuchyně s pořádnou porcí masa. Těšit se můžete nejen na tradiční česká jídla, ale také na speciality italské či francouzské kuchyně nebo jídla inspirovaná jinými kontinenty. V horním patře se nachází kavárna s pohodlným paletočným posezením pro různé příležitosti. ■

Restaurace Black Kale
foto: Tereza Šišmišová

Restaurace La Cantine
foto: Tereza Šišmišová

322 591 727 Kč pro Ostravskou univerzitu. Co nás čeká?

Studenti a zaměstnanci univerzity se dočkají rozsáhlých rekonstrukcí budov a učeben i změn ve studijních oborech, které budou lépe odrážet potřeby trhu práce.

kompetenci akademiků, posílení mezinárodního rozměru na univerzitě, zajištění většího počtu předmětů vyučovaných v cizím jazyce, úpravu studijních programů, aby lépe odrážely potřeby trhu práce.

„Nechali jsme zpracovat rozsáhlou analýzu, která identifikovala silné a slabé stránky univerzity stejně jako její příležitosti a potenciální hrozby. Na základě výsledků jsme pak vypracovali projekt, který aktuálně reaguje na potřeby společnosti a pomůže posunout univerzitu směrem, který je vystižen v názvu celého projektu: Jsme Ostravská – Moderní, inspirativní a atraktivní místo pro kvalitní studium,“ vysvětluje vedoucí projektového oddělení Ostravské univerzity Petr Svoboda postup u projektu, který univerzitu zajistí 140 milionů korun.

Ostravské univerzitě se podařilo získat přes 300 milionů korun z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. Peníze poputují například na rekonstrukce budov, vybavení učeben, zřízení poradenského a informačního centra, odstranění bariér pro studenty se specifickými potřebami, ale také na zlepšení jazykových

Dalších 28 milionů přinese operační program do rozpočtu Přírodovědecké fakulty, která za tyto prostředky hodlá zřídit moderní informatické laboratoře, nově akreditovaný obor Softwarové systémy a vybavení pro studenty geografických oborů, které bude reflektovat potřeby trhu práce, a výrazně tak zvýší jejich konkurenceschopnost.

Filozofické fakultě se podařilo získat téměř 60 milionů korun, za které zajistí nejen rekonstrukci budovy a modernizaci učeben, ale také odstranění bariér pro studenty se specifickými potřebami.

Skoro 90 milionů korun získala i Fakulta umění, která peníze využije na propojení tradičního konceptu uměleckého vzdělávání s technologiemi a moderním

vybavením, které odpovídají současným podmínkám umělecké produkce v kreativních odvětvích.

Realizace aktivit projektů budou probíhat do roku 2022 a Ostravské univerzitě finanční prostředky pomohou zejména zkvalitnit vzdělávání, zmodernizovat prostory i nastavit lepší systém strategického řízení.

„Mimo jiné vznikne také poradenské a informační centrum, kterého budou využívat nejen studenti se speciálními potřebami, ale také všichni ostatní čeští a zahraniční studenti. Umožní i práci s absolventy a prohloubení spolupráce s firmami, což přinese zejména praktické zaměření vzdělávání a s ním i lepší konkurenceschopnost studentů na trhu práce,“ dodává Svoboda.

Máme nový web. OU, my se máme!

Moderní tvář, propracovanější struktura a nové funkce, které usnadňují orientaci. Ostravská univerzita se pyšní novým webem!

Po dvou letech příprav spatřil 27. 3. 2017 světlo světa nový web Ostravské univerzity. Mladá univerzita existující od roku 1991 tak dává najevo mladého ducha, který v ní panuje.

„Předchozí web fungoval 11 let a vzhledem ani uspořádáním neodpovídal potřebám dynamicky se rozvíjející univerzity,“ vysvětluje kancléřka univerzity Monika Šumberová potřebu univerzity zřídit nový web, který je uživatelsky vstřícnější, modernější a lépe odráží obraz univerzity, která se profiluje jako regionální univerzita pracující pro místní společnost.

Najdete zde i fotogalerie ze všemožných akcí univerzity

pro veřejnost, dozvíte se, co se aktuálně na univerzitě a jejích fakultách děje, a v neposlední řadě zde najdete také Social Hub – rozcestník na všechny sociální sítě Ostravské univerzity, jednotlivých fakult, kateder, ústavů, center a dalších součástí.

„Za spuštěním nového webu s novou strukturou a tvář stojí velký kus práce, která však nekončí. I nadále vylepšujeme, doplňujeme a pilujeme. A budeme rádi i za vaše tipy – pokud máte nápad na zlepšení, nebo třeba jen připomínku, neváhejte se nám ozvat na pr@osu.cz,“ dodává Adam Soustružník, vedoucí PR a marketingu Ostravské univerzity.

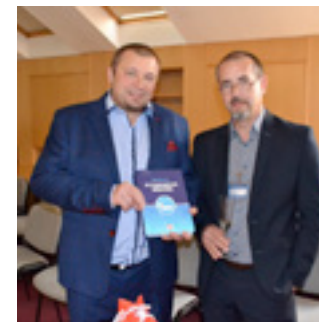
Letem světem z Ostravské

Cena Jiřího Ortena pro absolventku OU

Zuzana Kultánová, absolventka Katedry české literatury a literární vědy Filozofické fakulty Ostravské univerzity, získala za svou prvotinu Augustin Zimmermann Cenu Jiřího Ortena i nominaci na Magnesii Literu. Temnou atmosféru novely skvěle doplnily fotografie Terezie Foldynové, rovněž „naší“ studentky bohemistiky. Pokud je vykořeněnost, marňost a beznaděj v novelách i váš šálek kávy, rozhodně doporučujeme tento příběh mlýnského tovaryše, který za nevyjasněných okolností zabil své děti. Pravděpodobně kvůli finančním problémům... ■

Young Package: Obaly z Ostravské budovaly

Gratulujeme Ivaně Kleinové, studentce Ostravské univerzity, která zabodovala v mezinárodní soutěži obalového designu Young Package. Z celkem 744 prací z 57 zemí světa se dostala mezi první čtyřicetku. Svička, jejíž obal nastříháte a získáte hrací karty, zaujala porotu natolik, že Ivaně udělila tzv. Honourable Mention. Obal je navíc tvořený tak, že nezůstává žádný odpad – část poslouží jako stojan na svíčku a ze zbytku jsou hrací karty. Zkrátka krabička první pomoci v případě výpadku elektriny! ■

Ze křtu knihy
Hyperbarická medicína

Nejen český unikát

Že léčba zvýšeným tlakem zachraňuje zdraví či dokonce život potápěčům, to se ví i u nás v suchozemském Česku. O tom, že ji lze uplatnit i v běžném medicínském provozu, píše dr. Michal Hájek z Lékařské fakulty OU ve své jedinečné publikaci Hyperbarická medicína. Kniha vyšla v nakladatelství Mladá fronta, spolupracoval na ní kolektiv autorů z Ostravské univerzity a její Katedry biomedicínských oborů a dostalo se jí čestného křtu z rukou rektora Ostravské univerzity profesora Jana Laty a herce z ostravského Divadla Petra Bezruče Norberta Lichého. ■

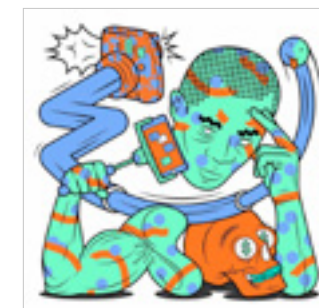

Sportovní zóna OU
na Festivalu v ulicích

Návrh Ivany Kleinové: první pomoc
v případě výpadku elektriny

OstravaPhoto 2017: Po dvou letech opět na scéně

Po dvou letech se do Ostravy vrátil mezinárodní fotografický festival OstravaPhoto. 16 dní výživného dialogu mezi uměním a humanitními vědami na téma „Jinýma očima – mezi jistotou a nejistotou“ v červnu nabídlo výstavy, workshopy, komentované prohlídky i setkání s umělci z různých zemí. Kouzlu originálního festivalu, za nímž stojí Fakulta umění Ostravské univerzity, přispívá i jeho unikátní pojetí: většina programu se odehrává v prázdných opuštěných městských prostorách. ■

OstravaPhoto 2017
oficiální grafika akce

Kánoe, kajaky i rafty: Festival v ulicích i na řece

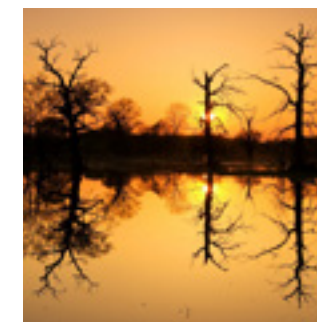
Předzvěst Colours of Ostrava, víkendový Festival v ulicích, letos opět kromě hudby, workshopů a dalších představení nabídl i sportovní vyžití, které pro návštěvníky zajistila Katedra studií lidského pohybu Ostravské univerzity. Pod vedením instruktorů si lidé mohli vyzkoušet různé způsoby sjíždění řeky, změřit si svou rychlost při běhu a také soutěžit o ceny. Stanoviště pod lávkou mezi Černou loukou a Slezskoostravským hradem zkrátka opět žilo pohybem. ■

Noví profesori na Ostravské univerzitě

Prezident České republiky Miloš Zeman v červnu podepsal jmenovací dekrety 86 nových profesorů. Mezi nimi bylo také několik jmen z Ostravské univerzity. Nově je profesorem Oldřich Chytil z Katedry sociální práce Fakulty sociálních studií (třetí profesor v oboru sociální práce v Česku), Zbyněk Janáček z Katedry grafiky a kresby Fakulty umění (profesor výtvarného umění se zaměřením na volné umění) a Milan Grundmann pro obor farmakologie (vedoucí ústavu farmakologie při Lékařské fakultě Ostravské univerzity). Všem novým profesorům gratulujeme k jejich životnímu úspěchu! ■

12 000 zelených veteránů

Unikátní mapu starých stromů a jejich ohrožených broučích obyvatel vytvořili entomologové z Biologického centra AV ČR a geoinformatiči z Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity. Při svém bádání v jihomoravských luzích narazili na vzácné brouky, kteří na mnoha místech Evropy již vyhynuli. Výsledky mapování je možné si prohlédnout v interaktivní mapě dostupné online. ■

Zelení veteráni
foto: Jan Miklín

Chemie a další přírodní vědy na Slezskoostravském hradě

Chemie, fyzika, matematika, geografie i biologie jak je neznáte. Již 11. rokem ovládly Slezskoostravský hrad pokusy, představení a zážitkové atrakce. 27. června 2017 se zde konala tradiční akce, která nechybí v kalendáři žádného mladého nadšence pro vědu: Chemie a další přírodní vědy na Slezskoostravském hradě. Ve spojení s happeningem Jsme Ostravská!, který na tuto akci navázal, tak v tento den Ostrava doslova žila svou univerzitou. ■

Přírodní vědy trochu jinak
foto: Beáta Kapošváry

„Souřadnice času a míst“ vyšla v zahraničí

„Předkládá zajímavý a ucelený soubor literárních studií, kde dochází k percepci prostoru, místa a času v současné literatuře moravských a slezských autorů. Interpretuje poezii i beletrii, kterou spojuje kolektivní paměť, předsudky, folklor, historie, kultura, v teoretické části si všímá změn determinující vztah k tradicím a problematiky nového regionalismu, jenž reaguje na pohyby v současné společnosti,“ píše Nela Parmová z Filozofické fakulty o knize Souřadnice času a míst, jejíž autorkou je profesorka Svatava Urbanová. Pro všechny zájemce: knihu vydala Univerzita Adama Mickiewicze v Poznani. ■

Umělci v roli kadeřníků

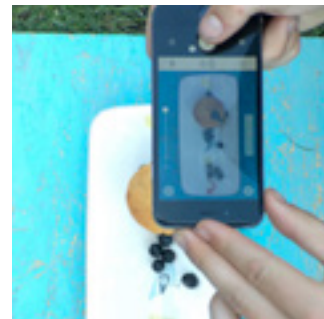
Galerii současného umění PLATO zrušili a zavedli kadeřnictví?! To se mohlo zdát kolemjdoucím, kteří v červnu procházeli před prosklenou výlohou galerie PLATO. Ve skutečnosti to bylo přesně naopak: galerie se na pár týdnů stala dějištěm umělecké performance, ve které lidé (nejen) z Fakulty umění Ostravské univerzity nabídli své umění trochu jinak: vžili se do role kadeřníků. Jedna z absolventek fakulty (MgA. Lenka Liberdová) tak například dostala „pod nůžky“ současného děkana fakulty, docenta Františka Kowolowského. Kdo ví, čím se PLATO stane příště...? ■

Logopedie zdarma? Studenti nabízejí své zkušenosti

Pokud vaše dítě trpí poruchami výslovnosti, jednou z možností je vyřešit tento problém s pomocí studentů Ostravské univerzity. Ti nabízejí veřejnosti své znalosti a dovednosti v projektu „Hravé povídání aneb Logopedie na vysoké“. Studenti vedou konzultace, během kterých s dětmi pracují individuálně, zapojují rodiče a „učí“ je, jak s vadou zacházet, respektive ji odstranit. Celý projekt podpořil i děkan fakulty docent Tomáš Jarmara a kvalita poskytované služby je samozřejmě zajištěna supervizí garanta. Jeho obrovskou výhodou je, že studenti rodičům a jejich dětem pomáhají zdarma v rámci získávání praxe. ■

Galerie PLATO: Když umělci vezmou do rukou holič strojek a nůžky

Garden Food Festival: Food Foto Workshop Ostravské univerzity

Garden Food Festival i Ostravský kompot

Máte pocit, že jste nedávno Ostravskou univerzitu někde potkali? Není divu. Univerzita totiž pravidelně vyráží do ulic. Kromě vlastních akcí, jako je Jsme Ostravská (jsme-ostravska.cz), Ostravská Noc vědců (www.ostravska-nocvedcu.cz) nebo vlastní scény na Colours of Ostrava (UniverCity Experience Stage) jsme se letos vydali také na Garden Food Festival, kde jste se mohli pod vedením Fakulty umění Ostravské univerzity naučit základům Food fotografie. A nechyběli jsme ani na Ostravském Kompotu – rodinném festivalu ostravské kultury a života. Sledujte nás na OU@live (alive.osu.cz), najdete si nás na těchto akcích a využijte toho, co nabízíme – zajímavá setkání, soutěže o ceny i možnost rozšiřovat si obzory. ■

Milion pro nadané žáky

Vysokoškolačkem na zkoušku. Tak zní název projektu, který umožní nadaným žákům a studentům rozšířit své výjimečné nadání nad rámec studia ve škole. Ostravská univerzita pro tento účel získala téměř milionovou dotaci od Ministerstva školství,

mládeže a tělovýchovy Na univerzitě se otevře 6 modulů, ve kterých budou mít studenti příležitost seznámit se s vysokoškolským prostředím, dozvědět se spoustu zajímavých informací ze svého oblíbeného oboru, vyzkoušet si práci v odborných laboratořích a hlavně se inspirovat k dalšímu zájmu o vědu a výzkum. ■

Čokoládové srdce

Setkání s největšími osobnostmi českého lékařství v příjemném prostředí, luxusní belgická čokoláda domácí výroby za dobrý skutek, skvělá káva a občerstvení zdarma k tomu. To je Čokoládové srdce, zbrusu nový studentský projekt vznikající pod hlavičkou organizace IFMSA CZ Ostrava na Lékařské fakultě Ostravské univerzity. Během setkání s osobnostmi medicíny budou mít lidé také příležitost přispět na dobrou věc – právě koupí čokoládového srdce. První ze setkání proběhne 26. 9., kdy se v záběžském areálu Lékařské fakulty studenti setkají s profesorem Pavlem Pařkem. Více informací: FB profil Čokoládového srdce. ■

Zebra i SOVA: studentská „ZOO“ se rozrůstá

Ostravská univerzita se vřdycky pyšnila aktivními studenty, kteří berou do svých rukou nemalé projekty: třeba celý ostravský Majáles. Na všech fakultách i katedrách neustále vznikají drobné studentské spolky, které se časem rozrůstají, pořádají diskuzní setkání s vědci pro veřejnost, workshopy, šíří osvětu, konají dobro. Posledními dvěma přírůstky mezi studentskými organizacemi je SOVA (Studentská organizace vědeckých aktivit – spolek studentů biologie a ekologie) a Zebra (spolek studentů Fakulty sociálních studií). Pokud vás aktivity mladých nadšenců zajímají, sledujte www.alive.osu.cz, budeme o jejich činnosti informovat! ■

Rektor Ostravské univerzity zvolen do předsednictva ČKR

V předsednictvu České konference rektorů historicky poprvé zasedne rektor Ostravské univerzity. Profesor Jan Lata byl zvolen místopředsedou pro tvůrčí činnosti.

Rektor Ostravské univerzity profesor Jan Lata
foto: Tereza Šišmišová

8. června 2017 byl do předsednictva České konference rektorů (ČKR) zvolen profesor Jan Lata, rektor Ostravské univerzity. Byl zvolen místopředsedou pro oblast tvůrčích činností na dvouleté funkční období, a stal se tak historicky prvním rektorem OU, který je členem předsednictva ČKR.

„Pro mne osobně je to velká čest. Zároveň však zvolení do předsednictva vnímám jako ocenění pro celou Ostravskou univerzitu v rámci českého vysokého školství, a to je velmi důležité,“ uvádí Lata.

Kromě rektora Jana Laty je dalším novým členem

předsednictva také rektor Akademie múzických umění docent Jan Hančil, který se stal místopředsedou pro vnější záležitosti. Předsedou ČKR byl znovu zvolen rektor Univerzity Karlovy profesor Tomáš Zima, který je předsedou ČKR již od roku 2014.

Česká konference rektorů je sdružení všech rektorů veřejných a státních vysokých škol a 21 soukromých vysokých škol. Jejím posláním je řešit zásadní záležitosti v oblasti vysokého školství, vyjadřovat se a zaujímat stanoviska a zejména je pak uplatňovat v zákonodárných a výkonných institucích.

Stát se HR manažerem, nebo jet do Portugalska? Celoživotní vzdělávání vám umožní obojí

Celoživotní vzdělávání nemusí být jen profesním rozšiřujícím studiem. Je zde pro každého, kdo si chce rozšířit obzory a poznávat svět – třeba svět řízení lidských zdrojů nebo portugalsky mluvících zemí.

Staré město v Portu s řekou Douro
foto: Dreamstime

V rámci celoživotního vzdělávání již Ostravská univerzita nabízí přes stovku různých oborů, které jsou tak rozmanité, jako jsou její fakulty. Většina z nich je určena pro rozšíření profesních znalostí a dovedností, například u učitelů či zdravotních pracovníků, jsou zde ale i takové, které mohou nadchnout kohokoli, kdo má zájem rozšiřovat si obzory.

Se školou na „dovču“

Jedním z takových modulů je například *Portugalština: jazyk, realie, kultura*, který zaštiťuje Katedra romanistiky Filozofické fakulty OU. Ptáte se, proč zrovna portugalština? Budete rozumět 200 milionům lidí a domluvíte se v 11 zemích světa.

Dostanete příležitost do Portugalska vyrazit, poznat jeho kulturu, tradice, gastronomii i pravou povahu Portugalců, kteří se jižanskému stereotypu poněkud vymykají. Je to ideální příležitost pro ty, kteří chtějí svůj život obohatit o nový rozměr.

Umět vést je základ

Docela jinou perspektivu nabízí modul HR – personální konzultant, který svým absolventům umožní ucházet se o juniorské manažerské pozice v oblasti řízení lidských zdrojů. Díky teoretické bázi, 100 hodinám praxe přímo ve firmách a simulovaným situacím (například simulovaný přijímací pohovor apod.) dostanete příležitost nahlédnout doslova pod pokličku tohoto

lukrativního oboru. Učit se budete od těch nejpovolanějších: teoretický základ zajišťuje katedra sociologie Filozofické fakulty, praxi pak profesionální HR manažeři firem, které jsou významnými zaměstnavateli nejen v Moravskoslezském kraji. Je to tedy ideální příležitost získat konkurenční výhodu na trhu práce, neboť schopnost řídit lidské zdroje je předpoklad, který je nezbytný pro jakoukoli manažerskou práci.

Nikdy není pozdě

Kromě těchto dvou uvedených příkladů je však nabídka Celoživotního vzdělávání mnohem širší – ve hře je například ještě Čeština pro cizince, Pracovník v neziskovém sektoru, Ergoterapie nebo Fyzioterapie, Etudy první pomoci, Andragogika, Instruktorský lyžařský kurz, ale také Základy informatiky či Zdravotník zotavovacích akcí. Srdečně zveme všechny, aby neusnuli na vavřínech a nepřestali se obohacovat – vzdělání totiž určitým druhem obohacení je. A to v jakémkoli věku – Ostravská univerzita nabízí také Univerzitu třetího věku, tedy studium pro seniory. Ti se mohou učit cizí jazyky, základy první pomoci, vzdělávat se v oblasti zdravého životního stylu, poznávat evropské královské rody, kulturu a život v evropských městech, získat vědomosti z moderní psychologie nebo se realizovat prostřednictvím umění – malby.

Plant for the Planet: Přestaň mluvit, začni sázet!

Devítiletý chlapec založil mezinárodní organizaci, díky které byly vysázeny už miliardy stromů. A inspiroval také jednoho Ostraváka...

Šimon Michalčík – student ostravského gymnázia, kterému prostě vadí, že planeta Země sotva dýchá, a nehodlá lamenovat a stěžovat si, ale rozhodl se jednat. Ostrava se tak díky němu stala jediným městem v České republice, které se zapojilo do mezinárodní akce organizace Plant for the Planet.

Plant for the Planet
foto: Beáta Kapošváry

„Šimon je neuvěřitelně schopný mladý student, problematice životního prostředí se věnuje již několik let v rámci festivalů jako je Ekofilm či T-film. Akademii Plant for the Planet si „nanečisto“ vyzkoušel sám už minulý rok, ale pak chtěl tyto aktivity rozjet pořádně, a tak jsme mu pomohli při jednání s městem a dalšími subjekty, které jsou k rozjezdu pravidelných akademií potřeba. Teď už si Šimon projekt vede sám a buduje si svůj tým. Naše Přírodovědecká fakulta mu „dala k dispozici“ studenty katedry biologie a ekologie, kteří akademie lektorují. Nastartovali jsme tak

dlouhodobou spolupráci. A jelikož naše studenty tyto aktivity baví, vznikla krásná synergie pro užitečný záměr. Jsme moc rádi, že jsme mu mohli pomoci v uskutečnění jeho snu,“ říká Beáta Kapošváry z Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, která se rozhodla aktivitu tohoto studenta podpořit.

Šimon zakládá českou pobočku mezinárodní organizace Plant for the Planet, kterou v roce 2007 založil devítiletý chlapec Felix Finkebeiner v Německu. Díky této iniciativě už byly na světě vysázeny miliardy

stromů, a prvních několik set také v Ostravě.

Letošní *Vzdělávací akademie Plant for the Planet* spojená s vysazováním stromů se v Ostravě konala 10. a 11. dubna 2017. Celodenní vzdělávací program doplnili o workshopy na téma klimatických změn také studenti Katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty.

Šimonovi držíme palce! Podpořit jeho aktivitu můžete také tím, že se stanete jeho fanouškem na Facebooku – projekt zde najdete pod názvem Plant for the Planet – Česká republika.

Udělat nezvratný krok a až pak řešit, to je klíč,“ říká vozíčkářka, která zvládla 400km pouť do Santiaga

Martina a Katrin. Čerstvé absolventky, které uvažují, co dál... Ze by Bali?
foto: Tereza Šišmišová

Měli jste někdy pocit, že něco nezvládnete? Tak si zkuste představit, že jste na vozíku a rozhodnete se vyrazit pouze se svou sestřenicí na čtyři sta kilometrů dlouhou pouť ve španělských horách. Ještě vám připadá něco nemožné?

Na první pohled člověk zdaleka neodhadne, co se za touto usměvavou mladou dámou s uklidňujícím výrazem ve tváři skrývá. Že je to – jak řekla její asistentka Katrin – hecař na druhou. A že má za sebou například čtyři sta kilometrů dlouhou pouť do Santiaga de

Compostela, na kterou se já marně odhodlávám už rok. Jak se hecnout a dokázat, co se zdá být nemožné? „Hlavně se neptat, nepřemýšlet a neřešit. Prostě udělat ten nezvratný krok, to je asi ono,“ zněla odpověď. Na rozhovor Martina Středulová dorazila i se svou

asistentkou Katrin Hrubou. No, asistentkou, spíše kamarádkou ze střední, která jí během studia pomáhala. V červnu obě úspěšně ukončily magisterské studium Speciální pedagogiky na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity a nyní přemýšlejí, co dál. Vyrazit třeba

na rok na Bali, nebo si najít práci v oboru...?

Setkaly jsme se na Colours of Ostrava v ne zrovna šťastné chvíli, zasekla se plošina a několik lidí na vozíčku zůstalo trčet v mezipatří na hodinu a půl, zmeškali několik »

koncertů... Dějí se takové věci často? Co třeba ve škole, stane se, že nestihnete přednášku?

Martina: Docela často. Sranda je, že já už to vůbec neřeším. Chápu, že vás to rozhodí, když na to nejste zvyklá, ale mně se to děje pořád, takže už jsem vůči tomu imunní. Co se školy týče, některé přejezdy mezi budovami, třeba z Mlýnské na Varenskou, jsou za přestávku nereálné i pro zdravého člověka, takže se hlavně v minulosti docela často stávalo, že jsme nestihly přednášku. Teď už nízkopodlažní tramvaje jezdí častěji, ale stejně se musíme domlouvat s vyučujícími, že odcházíme dřív a přicházíme později. Někdy jsem se nedostala ani na budovu, třeba na Českobratrské nebyl výtah. Ale všechno se dalo vyřešit díky centru Pyramida, které pomáhá studentům s hendikepem, pomůže třeba zařídit individuální výuku.

Jsou vyučující vždy vstřícní i k vám, Katrin? Chápu, že i vy s Martinou třeba dorazíte později?

Katrin: Většina ano, ale setkali jsme se například i s otázkou, proč se nemůžeme zúčastnit aktivity, která vyžaduje běhání po parku. Lidé si často neuvědomují, kde všude vozíčkáři narážejí na bariéry a že pro ně nemusí být každá aktivita úplně vhodná. Ne každý vozíčkář je schopný se třeba sám přepravovat, nebo zvednout ruce nad hlavu a podobně. To je asi hlavní problém, proč si lidé nedokáží představit, jak je někdy pohyb pro tyto osoby náročný.

Když jste se rozhodla, že půjdete na výšku, byl někdo, kdo vás zrazoval, ať se na to vykašlete, že to bude příliš složité?

Martina: To ne, spíše naopak, s hendikepem je lepší mít vyšší vzdělání. Říkali mi, že jsem zase průkopník. I na střední jsem byla vždycky první vozíčkář ve všemožných situacích.

Lidé často mají tendence přistupovat k hendikepovaným opatrněji, dávat si pozor na jazyk a být přehnaně ochotní. Není to spíše přístup, který vám neustále připomíná

vaši odlišnost? A co třeba druhý extrém, který znázorňuje třeba film Intouchables (Nedotknutelní)?

Martina: Ten film jsem viděla a takovýto přístup miluju. Vždycky jsem chtěla, aby se ke mně lidi chovali normálně, jako by ten vozíček ani nebyl. My s Katrin do sebe ryjeme, máme dost černý humor, a já si to bez toho nedokážu představit. Myslím si, že mi to pomáhá zvládat ty těžší situace. Troufám si říct, že většina lidí o lítost nestojí, ale nemůžu generalizovat: někdo jiný by možná řekl opak.

Takže vy si z Marty děláte randu?

Katrin: No jasně, a ona mi pak za to vždycky přejede nohu. A to jsou ještě ty slušné vtipky, jak říkala Marťa, bývá to dost černý humor. Je to tím, že jsme kamarádky, jsme stejně staré, chodily jsme spolu na střední, necítím se jako pečovatelka. Vtipky děláme i s ostatními kamarádkami, tak proč by měla být Marťa výjimkou? Péče o Marťu mi připadá spíše jako samozřejmost než placená brigáda. Je jasné, že když jdeme na stejnou přednášku, pojedou s Marťou, že ji někde nenechám. Je to sice placená práce díky centru Pyramida, ale to je opravdu jen něco navíc.

Zmiňujete centrum Pyramida, které pomáhá studentům Ostravské univerzity, kteří mají různé hendikepy. Povězte mi více o tom, co člověk musí udělat pro to, aby se stal asistentem. Je potřeba nějaké vzdělání, zkušenosti?

Katrin: Vůbec ne, asistentem je některý spolužák, který to chce dělat, studuje ve stejné skupině a jen pomáhá danému studentovi třeba při přesunech. Víím o holkách, které brigádně doprovázely nevidomou spolužačku, přepisovaly nebo nahrávaly přednášky a podobně. Člověk musí jenom chtít, nic víc v tom není. Pyramida nám dala školení, jak na to, ale to už jsme to s Marťou měly zmáknuté z dřívějšíka.

Musí to pro vás být zároveň i inspirující činnost. Mění vás to nějak jako osobnost? Třeba žebříček hodnot?

Katrin: Určitě je to inspirace, když mám třeba pocit, že něco nezvládnou, vzpomenu si na Marťu, a říkám si: „Sakra, ona to zvládá, já to taky zvládnou.“ Vzájemně se motivujeme. Ona je totiž věčný optimista, stačí ji vidět nebo slyšet a člověku to dodá sílu. Ale troufám si říct, že velké změny v hodnotovém žebříčku nepociťuji. Nechci se vychvalovat, ale ty priority jsem takto měla nastavené asi vždycky, možná i proto jsem se rozhodla právě pro toto studium.

Nemáte někdy pocit, že váš život je vlastně plnější a bohatší než život většiny zdravých lidí, kteří si mnohého nevážejí?

Martina: Někdy si říkám, jaká bych asi byla, nebýt toho hendikepu. Asi bych řešila jiné problémy. Někdy jsou samozřejmě chvíle, kdy mě to nebaví, a ptám se, proč zrovna já. Nechci to idealizovat, ale je pravda, že to člověka nutí brát život z jiné perspektivy. Více do hloubky, ne tak povrchně.

Katrin: Zrovna Marťa určitě, je to totiž totální „hecař“. Řekni o té pouti.

Martina: No, znáte pouť do Santiaga de Compostela?

Ano, znám, už rok se tam chystám, nebyla jsem schopna... Snad mi nechcete říct, že jste tam byla?

Martina: (Směje se) No, můžu jedině doporučit. Byla jsem tam před dvěma lety. Prostě jsme si se sestřenkou v březnu koupily letenky a v srpnu už jsme letěly. Šly jsme z Leonu do Santiaga, to je něco přes 300 kilometrů. Pak jsme ale potkaly dva Čechy, kteří nás přesvědčili, ať si zajdeme až na Finisterru, tedy na konec světa, takže dohromady to bylo přes 400 kilometrů. Bylo to náročné, doteď nechápu, jak to vlastně sestřenice zvládla, tlačit mě v těch horách. Měly jsme převýšení třeba 800 metrů za den. Ale tam to všechno fungovalo trochu jinak. Vždycky, když jsme potřebovaly pomoc, někdo se prostě objevil a pomohl nám. Bylo to neskutečně inspirativní. A my jsme zase byly inspirací pro lidi, které jsme potkávaly. Každý si nás fotil, byly jsme

taková atrakce. Zvládly jsme to za měsíc, ale znovu bych do toho asi nešla. Já strašně miluju cestování, ale pro ostatní je to samozřejmě omezující. Kdybych byla zdravá, dávno bych byla na Bali. Vlastně pokud teď po škole neseženu práci, možná o Bali začnu konečně vážně uvažovat. Je to můj velký sen.

Katrin: Pořád říkám, ať si Marťa zřídí blog, něco jako „Cestujeme s Marťou“. Lidi by se chytli, je spousta takových, které by to bavilo. Vždyť jsou tací, kteří se živí jen putováním. Stačí sehnat sponzory, třeba jít v určité značce bot, pořizovat po cestě dobré fotky a je to.

V tom vám fandím, až bude blog, ozvěte se, dáme o něm vědět na univerzitě. Prozradte mi: před cestou do Santiaga jste neměla pochybnosti, strach? Jak to děláte? Já jsem zdravá, a už rok tu myšlenku zvažuju, převaluju, odkládám...

Martina: Jasně, že mě napadlo, že nejsem normální a nemůžeme do Santiaga dojít. Jenže pak jsme si koupily letenky. Ta spontánnost, možná, to je ten klíč. Hlavně se neptat, nepřemýšlet a neřešit. Prostě udělat ten nezvratný krok, to je asi ono. Pokud to začnete řešit, člověk se v tom začne pitvat: Je to možné? Zvládnou to? My se rozhodly ze dne na den, a pak už jsme se mohly jen rozhodnout, jestli necháme ty letenky propadnout, nebo poletíme. A to už vás pak žene dál to řešit. A všechno se nakonec vyřeší...

Posunula vás ta cesta někam?

Martina: Po návratu jsem byla nabuzená, že zvládnou cokoli, ale postupně se můj život vrátil do původních kolejí a najednou tolik té odvahy už nemám. Už zase se ptám: A co když nastane problém? Zvládnou to? Co když něco? Je to v tom nastavení. Když se člověk rozhodne, všechno jde. Vždycky jsou kolem lidí, kteří pomůžou. Ono se neříká jenom tak, že je třeba žít každý den, jako by byl poslední. To mi pomohla ta moje nemoc si uvědomit. Uvědomuji si, že tu zítra ráno třeba už nemusím být. A to mi pomáhá spoustu věcí neřešit a více si života užívat... ■

Majáles Ostrava 2017: Žij hudbou, buď hudbou!

Zuřivý slejvák, hromobití hned vedle hlavního pódia, na chodníku po kotníky vody, holkám teče make-up, masky jsou dávno rozmočené... a Majáles jede dál!

12. května 2017 se areál Dolní oblasti Vítkovice opět stal dějištěm legendárního ostravského Majálesu, který si jako jeden z pramála v Česku (možná už dokonce jediný...?) drží svůj studentský status: zůstává v rukou studentů.

Ačkoli si letos počasí opět vybralo ostravský Majáles pro jednu z největších jarních bouřek, nemělo šanci. I přes déšť, který připomínal spíše vylévání hektolitrových kýblů vody, i přes blesky, které praštily kousek od hlavního pódia, i přes nikoli kaluže, ale řeky vody v areálu, si studenti nadále užívali svůj den: Majáles Ostrava 2017.

Déšť brzy pominul, úsměvy zůstaly – a to bylo důležité. Wohntout, Mandrage, Rocky Leon, Mirai, No Name, Sto zvířat, We on the Moon, Paulie Garand, Pil C ani Joe Ford totiž nechtěli hrát pro zrudlé tváře.

„Letos jsme Majáles pořádali poprvé v pátek, abychom vyšli vstříc i pracujícím – dosud býval vždycky ve středu. Taky jsme jej kvůli počasí posunuli do poloviny května, býval dříve – tady se výsledek příliš nedostavil. Celkově si ale troufám říct, že se nám to letos povedlo a celému svému týmu tímto moc děkuji,“ říká Pavel Láhner, prezident Stavovské unie studentů Ostrava, která Majáles pořádá.

Atmosféru akce, jako je ostravský Majáles, je ale těžké popsat slovy. Je to nezapomenutelný zážitek, zvláště tehdy, když na Majáles vyrazíte s vědomím, že takto velkou a organizačně náročnou akci zvládají vysokoškoláci ve svém volném čase, často kromě studia taky vedle práce nebo brigády. Na další ročník Majálesu Ostrava se můžete těšit **18. 5. 2018** v Dolní oblasti Vítkovice.

Majálesová scéna OU 2017
foto: Tereza Šišmišová

Fresh juice? Nie, radšej IQač!
foto: Kamila Kurníková

Vojtěch Jarník International Mathematical Competition: Evropská elita opět poměřila síly

27. ročník ostravské Mezinárodní matematické soutěže Vojtěcha Jarníka má své vítěze. Nejvíce letos zazářilo Rusko, zvítězilo v obou kategoriích.

V pátek 31. března 2017 měli studenti matematiky z různých zemí možnost postavit se nástrahám matematických úloh. Konal se totiž 27. ročník nejstarší matematické soutěže z celé Evropské unie: Mezinárodní matematické soutěže Vojtěcha Jarníka (Vojtěch Jarník International Mathematical Competition – VJIMC), která do Ostravy každoročně přiláká nejlepší matematické mozky nejen z Evropy, ale i dalších kontinentů.

Nikdo ze soutěžících předem netuší, co přesně je čeká, protože zadání volí porota tvořená zkušenými matematiky z několika univerzit až den předem.

„Některé úlohy mohou zvládnout nadaní středoškoláci, zatímco matematik s doktorátem si s nimi vůbec nemusí vědět rady, a naopak. Vše závisí nejen na znalostech a zkušenostech, ale také důvtipu řešitele,“ uvádí docent Jan Šustek, hlavní organizátor akce z Katedry matematiky Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

Náročnost úloh mohou lépe ilustrovat čísla získaná z posledních 10 ročníků. Plného počtu 40 bodů dosáhnou jen 3% soutěžících v první kategorii, v té druhé se to podaří jen jednou za několik let. Jen 10% soutěžících v první kategorii dosáhne 30 bodů, ve druhé je to jen 7%.

Vítězem letošního ročníku se stal Nikita Gladkov se 40 body v první kategorii a Aleksei Volostnov s 36 body v druhé kategorii – Rusko letos zjevně nasadilo velmi silné zbraně!

A jak se stalo, že se z matematické soutěže v Ostravě stala celosvětová záležitost, když na samém začátku soutěžilo 10 studentů ze dvou českých univerzit? „Od roku 1995 byly aktivně oslovovány nejen tuzemské univerzity, ale i univerzity z přilehlých zemí.

Do této matematické soutěže se postupně zapojilo Slovensko, Polsko, Srbsko a Maďarsko. V současnosti tým organizátorů každoročně oslovuje tisícovku univerzit z celého světa. Informovanost o soutěži už žije i trochu svým vlastním životem, šíří se tzv. word of mouth, a mnoho univerzit každoročně s vysláním svých nejlepších studentů už počítá,“ uvádí Jan Šustek a dodává, že některé firmy i univerzity výsledky této soutěže reflektují při rozhodnutí o přijetí.

Nikita Gladkov:
Vítěz VJIMC 2017
foto: Tereza Šišmišová

Lidská společenství potřebují neustále procházet pády a vzestupy, říká historik Antonín

Historii vidí jako příběhy. Příběhy o lásce i zradě, které se opakují, a my se z nich přesto nepoučíme. Docent Robert Antonín z Katedry historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity na události pohlíží z různých úhlů pohledu – očima kulturní antropologie, sociologie nebo filozofie. Výsledkem nejsou čistá historická fakta, ale příběhy zasazené do kontextu, které osvětlují myšlení středověké společnosti. A právě taková je i jeho kniha, která nedávno vyšla v prestižním nakladatelství Brill. *The Ideal Ruler in Medieval Bohemia* (Ideální panovník českého středověku) nastoluje odvážnou myšlenku, že představy o ideálním panovníkovi jsou zabudované hluboko v naší kultuře. Rozhovor vyšel na Univerzitas.cz.

Když se řekne ideální panovník v období středověku, většina lidí si asi vybaví Karla IV. Byl právě on tím ideálním panovníkem?

Dnes bychom řekli, že Karel IV. měl výborné PR oddělení. Snad kromě jeho pragmatického přístupu k židovskému obyvatelstvu v říšských městech (zjednodušeně lze říci, že vydával listiny o rozdělení židovského majetku ještě před tím, než došlo k pogromům), na jeho image nenajdete nic negativního. Na Karla IV. vzpomínáme jako na stavitele,

dokázal prostřednictvím autorů, které ovlivňoval, v kronikách a listinách zachytit tak, aby jeho obraz přesně odpovídal panovníckému ideálu.

A jak vypadal takový panovnícký ideál?

Už od raného středověku se v Evropě utvářel obraz ideálního spravedlivé vlády panovníka nad lidmi, jakkoli v této fázi šlo především o díla politické filozofie. Postupně byly tyto představy sumarizovány v takzvaných knížecích zrcadlech – tedy návodech,

sociální smír prostřednictvím milosrdenství a udržovat společenský řád. A tyto myšlenky dále pronikaly do všech typů pramenů – do kronik a listin, ve kterých jsou panovníci popisováni v souladu s touto teorií. I Karel IV. ve svém životopise promlouvá ke svým potomkům v tomto duchu, součástí Víta Caroli jsou i zásady spravedlivé vlády. A to mě vedlo k otázce: Pokud čteme tato naučení, jsme pouze ve světě literatury, propagandy, nebo se dostáváme do myšlenkového světa středověkého člověka? Obraz panovníka v majestátu zrcadlícím jeho sociální role se přitom stával nejen součástí písemných pramenů, ale i pramenů hmotných, stával se součástí veřejného prostoru – stavěly se sochy, jeho obraz byl na mincích, kterými se platila feudální renta, takže i ten nejprostší člověk přišel s jeho obrazem do kontaktu.

Nakolik tento mediální obraz odpovídal skutečnosti?

Máme doklady o tom, jak panovník vystupuje

„Karel IV. měl výborné PR oddělení.“

a to navzdory tomu, že se po zahájení řady staveb o další osudy financování těchto projektů příliš nestaral, svato-vítskou katedrálou a dalšími chrámy v areálu pražských měst počínaje a „Karlovy“ mostem konče. Karel byl vizionář, ale práci pak mnohdy odváděl a financoval někdo jiný. O tom už se ale nemluví. Jeho úspěch tkví v tom, že se

jak správně vládnout a co činit v pozici vládce. De facto se tyto představy opírají o nauku svatého Augustina, ať už vědomě, nebo nevědomě – transfer myšlenek neprobíhal tak, jak je tomu dnes. Panovník měl plnit čtyři základní role: být zákonodárcem (nastolovat spravedlnost ve společnosti), mírotvůrcem (zajišťovat v zemi mír), nalézat

Doc. Robert Antonín
proděkan pro vědu, výzkum a rozvoj
foto: osobní archiv

ve veřejném prostoru. Ukazuje se, že se snaží přizpůsobovat své jednání uvedenému ideálu, a nejde přitom jen o vědomou snahu zapůsobit. Snaží se mnohdy neuvědoměle demonstrovat, že je držitelem

k závěru, že jde přesně o to, co očekává i dnešní společnost. Samozřejmě je to velmi zjednodušené, dnešní člověk má představu odosobněného demokratického ideálu nebo případně ideálu silného prezidenta

vládců jde čistě o literaturu. Domnívám se však, že ideál panovníka je jedním z kulturních archetypů, díky kterým lidské společenství drží pohromadě. Z kronikářských popisů tak nepoznáme, jaký konkrétní panovník byl či nebyl doopravdy, ale všeobecně sdílenou představu o tom, jakým být měl. Dostáváme se tam blíže mentálnímu světu středověkého člověka – a to mě fascinuje. Současně je třeba říci, že kronikář chtěl, aby se na panovníky pamatovalo určitým způsobem, fixoval paměť, a sdílená paměť je pro životnost kulturního společenstva tím nejdůležitějším pilířem, který ho drží pohromadě.

Takže panovník v podstatě zaujímal na veřejnosti jakousi pózu. Co na to lidé, věřili mu to?

Většinově zemědělská středověká společnost neměla moc času přemýšlet o panovníckém ideálu tak, jak to můžeme dělat my. Potřebovala však, aby byl zajištěn nějaký řád, a ten byl spojen s vizí spravedlivé jednajícího monarchie. Tady je důležité uvědomit si podstatný rozdíl mezi dnešní masmédií masírovanou společností a tehdejší světem. Vztahy mezi lidmi se utvářely na základě přímého kontaktu, a to je úplně jiný „level“. Podívejme se kupříkladu na vstupní rituály panovníků do měst: měly

ceremoniální charakter, účastnila se jich celá městská pospolitost, venkované samozřejmě přihlíželi. Víra v to, že přijíždí panovník a přivádí mír, je z pramenů zřejmá.

The Ideal Ruler je překladem české knihy s podtitulem „Kulturně historická skica z dějin středověkého myšlení“. Jaké bylo překládat takto specifickou monografii?

Anglická verze je silně upravená, méně se rozbíhá do vedlejších témat. Styl psaní v anglickém jazyce je jiný než v češtině a jazyk sám vám navozuje jiný typ myšlení.

matematiky... Jsou tato témata jen doplněním historického kontextu nebo mají pro poznání historie větší význam?

Jde o to zkoumat středověkou společnost jako celek. Když si vezmeme například pohřební rituál, pojí se s ním celá řada aspektů života středověkého člověka. Od způsobu odívání, vystupování lidí a ceremonií až po rituály, které zajišťovaly kontinuitu společnosti. Je to podobné, jako v případě slavnostního vjezdu panovníka do města. I pohřbu se účastní společenstvo lidí, které nějak funguje, najednou se od pohřbu dostanete k popisu

seriály typu Vikingové či Game of Thrones. Zájem o tato díla mě utvrzuje v tom, že v rámci naší populace zájem o určitý aspekt historického poznání přetrvává.

V tom nevidím zájem o historii, ale o příběh. Není v těchto případech historie spíše jen kulisa?

Vždycky jde přece o příběh. Aby bylo něco pochopeno, musí to být nejdříve vybáseřeno, tedy vysvětleno pomocí příběhů. Ve společnosti možná není zájem o to učit se nazpaměť data, ale historie, to jsou pro člověka též neustále se opakující příběhy o lásce, o zradě. Dramata, která byla, jsou a budou, proto se v nich jedinec orientuje a zajímají ho – nalézá v nich sám sebe. Každý zkušený literární teoretik nebo kulturolog by vám řekl, že takový příběh z Románu o růži se opakuje v moderní tvorbě znova a znova. Ano, tento typ jakési příběhovosti, v jejímž rámci rozkrýváme svůj svět, je další z kulturních archetypů. Je v nás a priori, a my si to ani neuvědomujeme. Je to paradox, historie, ze které se nepoučíme, v nás současně zanechává vtesané stopy: kulturní paměť společenstva, jehož jsme součástí, která tvoří základní rámec naší identity.

Z historie se nepoučíme?

Ne, přes poznání minulých dějů opakujeme tytéž chyby, historický vývoj se však zapisuje do struktur kolektivní paměti a na ní se jako jedinci spolupodílíme. Historii můžeme poznávat, jak budeme chtít, ale stejně mám pocit, že některé zkušenosti jsou nesdílitelné. Nicméně zdá se, že lidská společenství potřebují neustále procházet pády a vzestupy. A když se na vývoj v Evropě podíváme z dlouhodobého hlediska, převažují takzvaná krizová období nad těmi stabilními. Možná to bude znít cynicky, ale vede mě to k tomu se ptát, jestli samotný pohyb, který vnímáme s despektem a označujeme jej jako krizi, není vlastně normálním stavem. Samozřejmě, že společnosti potřebují stav rovnováhy, aby mohly nějak fungovat. Ideál panovnícké moci je vlastně takovým voláním po této rovnováze. Zde bych ale připomněl myšlenku N. Machiavelliho: ve chvíli, kdy je společenské zřízení silné, stabilita plodí klid. Klid plodí zahálku. Ta plodí rozvrat. Rozvrat vytvoří stav chaosu. A v chaosu většinou přijde jedinec nebo skupina, který znovu nastolí nějaký řád. Většina diktatur vzniká s vizí, že dojde k uklidnění společnosti a nastolení spravedlivého řádu. Jenže pak opět zavládne síla, která plodí klid... ■

Doc. Robert Antonín

Robert Antonín vystudoval obor historie – filozofie na Masarykově univerzitě v Brně, kde v roce 2008 absolvoval doktorské studium na Historickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a roku 2015 se zde i habilitoval. Od roku 2013 působí na Katedře historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity a také v Centru pro studium středověké kultury a společnosti – Vivarium při Filozofické fakultě Ostravské univerzity. Na fakultě působí také jako proděkan pro vědu, výzkum a rozvoj. Coby historik se zabývá výzkumem evropské vrcholné středověké společnosti a kultury.

foto: Radovan Šťastný

VIVARIUM

VIVARIUM

Centrum pro studium středověké společnosti a kultury Centrum Vivarium vzniklo v roce 2013 jako výzkumné centrum pro mezioborový výzkum středověké evropské společnosti. Přibližuje tehdejší kulturu, kterou chápe v širokém slova smyslu jako systém symbolů, významů, hodnot a společenských norem, očekávání a životních strategií, ale také jako souhrn všech znalostí a dovedností. Centrum je svou činností propojeno nejen s katedrou

historie, ale také například s katedrou dějin umění nebo katedrou latiny.

V současnosti centrum Vivarium spolu s Katedrou historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity řeší tříletý grant v rámci excelentního výzkumu zabývající se formováním kolektivních identit ve středověké společnosti s názvem „Kolektivní identita v sociálních sítích středověké Evropy“. Výzkum se zaměřuje na způsob utváření kolektivní

identity a také na to, jak a s čím se identifikoval středověký jedinec.

Výzkum středověké kultury a společnosti se stal v poslední době jedním z klíčových směrů výzkumu na Katedře historie a dalších pracovištích Filozofické fakulty, pro něž představuje Vivarium zásadní platformu mezioborového výzkumu. Díky němu dnes tato tematika náleží mezi hlavní směry výzkumu Ostravské univerzity.

„Instantní řešení v architektuře nic nezmění. Skutečnost odhalují drobnosti,“ říká Tomáš Knoflíček o ostravském veřejném prostoru.

Mříž, která odděluje zcela prázdné podloubí od zbytku světa. Člověk marně téká pohledem po prostoru, pod klenutým nízkým stropem hledá pozlacený krucifix nebo vzácný dokument v historickém rámu. Ale v prostoru za mříží není nic.

Takto absurdní pocity nabízel návštěvníkům vstup do Ostravského muzea na Masarykově náměstí přímo v centru města. Místo přímo vybízelo k provokativním uměleckým instalacím, které se zde čas od času konaly. Teď zde již 5 let funguje Galerie Lauby, tedy galerie umění instalovaného ve veřejném prostoru, kterou kurátorsky zajišťuje dr. Tomáš Knoflíček z Fakulty umění Ostravské univerzity.

„Pikantní na tom však je, že mnozí, kteří kolem mříže chodí, ji za nesmyslnou nepovažují, a to co v jejich očích smysl postrádá, je právě ono umění uvnitř,“ říká v rozhovoru pro OU@live. Jak si podle něj vede ostravský veřejný prostor? Charakterizují jej spíše budky hlídačů parkovišť a provizorní reklamní nosiče, nebo fungující spolkový život a svěží vítr v plachtách ostravského umění v podobě galerie PLATO?

Martin Kochan:
PETráž, 2014

Pamatuji si na svou první návštěvu Ostravského muzea – snad ještě na základní škole. Z té návštěvy mi nejvíce utkvěla právě ta mříž, nechápala jsem význam. Pamatujete si vy své dojmy, když jste se s tímto prostorem poprvé setkal? Co vás na něm fascinuje?

Upřímně, na první pocity si nedokážu vzpomenout nebo je alespoň nejsem schopen přesně oddělit od těch pozdějších. Primárně mě na tomto prostoru ale vždy iritovala právě přítomnost mříže, která postrádá jakýkoli význam, nic nechrání, nic neohrazuje. Prostě čistý výraz represe. V tom jsem se také utvrdil, když jsem zjistil, že mříž sem byla umístěna teprve během poslední rekonstrukce muzea jenom proto, aby zabránila v přístupu lidem, kteří prostor využívali jako dočasný azyl. Není zde tedy odjakživa, jak si mnozí myslí. Jedním z důvodů proč jsme galerii rozjízďili, bylo dát tomuto prostoru smysl a nějak jej (i spolu s mříží) v rámci městského veřejného prostoru legitimizovat. Pikantní na tom však je, že mnozí, kteří kolem mříže chodí, ji za nesmyslnou nepovažují, a to, co v jejich očích smysl postrádá, je právě ono umění uvnitř.

Předpokládám, že tyto prostory vlastní Ostravské muzeum – musíte obhajovat své umělecké záměry v Lauby?

Věc je trochu složitější. Už na začátku jsme si řekli, že projekty, které zde budeme chtít realizovat, musejí vznikat přímo pro tento prostor. Zkrátka, zdejší genius loci s jeho klady i zápory je až příliš silný na to, abychom v něm provozovali běžnou galerii a vystavovali již hotová díla. Za dobu existence galerie jsme tento předpoklad porušili jenom jednou v případě instalace videa Mateřské město od Jiřího Žáka, které mě nedlouho před tím zaujalo na výstavě finalistů Ceny Exit v Ústí nad Labem. Na to, abyste mohli podobné projekty realizovat, ale potřebujete nějaké peníze, a protože by bylo zcela iluzorní očekávat je přímo od Ostravského muzea, rozhodli jsme se o ně spolu s Andreou Węglarzyovou, která

je na rozdíl ode mě v muzeu v pracovně-právním vztahu, požádat v rámci dotačních programů Ministerstva kultury České republiky (MK ČR). A snad i proto, že už před tím v Laubech pár výstav proběhlo, jsme uspěli. Čímž se také vracím k vaší otázce, protože přidělování peněz se odvíjí od ročního výstavního plánu, který grantové komisi předkládáte. A co se Ostravského muzea týče, tam se těšíme určité autonomii, někdy to však spíše připomíná jakýsi pakt o neútočení – tak vzdálené si oba světy, tedy muzeum a naše galerie, jsou.

Za touto mříží strávil nějaký čas i živý bílý kůň „z erbu města Ostravy“. Tehdy jste prohlásil: „Na znaku města už mě dlouho fascinuje právě motiv osedlaného bělouše, který nemá jezdce. Jakoby takhle situace charakterizovala aktuální stav Ostravy, která zatím marně čeká na jezdce, který městu konečně udá ten správný směr.“ V tomto případě nebyl problém?

Třeba právě toto byl projekt, který málem nedopadl, protože

se proti němu vedení muzea několikrát ostře postavilo. Naposledy přibližně 14 dní před vernisáží, kdy už byla složena záloha za koně a sjednaná příslušná povolení. Pamatuji se, jak jsem to volal autorovi Oldřichu Morysovi, který byl zrovna na jednom z ostrovů v Severním moři, a když si vše vyslechl, sdělil mi, že právě na útesu potkal ležícího bílého koně, jehož po několika minutách přiměl vstát. Takto to zní docela pateticky, ale snad i proto se nevzdal a nakonec se nám podařilo projekt dotáhnout do konce. A ještě z toho byla dle mého soudu možná vůbec nejúspěšnější výstava, i když na to, co předcházelo jejímu vzniku, nechci moc vzpomínat.

Máte pocit, že se od té doby něco změnilo? Že Ostrava je na dobré cestě?

Pokud se třeba bavíme o veřejném prostoru, tak stále platí, že jej považuji za jeden z nejzanedbanějších v zemi a instantní řešení typu rekonstrukce Nádražní či Československé ulice to rozhodně nezmění, spíše naopak. Pro mě jako

člověka, který se do Ostravy přistěhoval až v dospělosti, je třeba neprosto nepochopitelné, že centrum, které má parametry 30 000 města, disponuje chodníky, z jejichž stratigrafie lze vyčíst historii posledních 80 let. Ačkoli stále je to lepší než zámková dlažba, která je povolna vytlačuje. Vlažný vztah města k veřejnému prostoru ale odhalují především drobnosti, kapitolou samou pro sebe jsou třeba proslulé „kozičky“, tedy provizorní nosiče plakátů nebo budky hlídačů parkovišť. Z hlediska umění je to asi dobrý materiál, ale ten pohled na ně stále bolí. Na druhou stranu, abych byl fér, nějaké pozitivní signály samozřejmě registruji: konečně proběhly nějaké architektonické soutěže, což je ve světle toho, co se tu dělo, určitě posun. Výborně tady myslím funguje spolkový život a z hlediska výtvarného umění městu obrovsky prospělo PLATO. Na to, jak velká Ostrava je, mi to ale stále přijde tak nějak málo. »

Filip a Matěj Smetanovi:
Milníky, 2015

Kdybyste měl shrnout první 3 roky existence galerie, jak si vede? Ví o ní lidé? Chodí sem lidé záměrně, nebo spíše neustále překvapuje náhodné kolemjdoucí?

Předně fungujeme už od roku 2013, zprvu bez podpory, od roku 2014 s podporou MK ČR a již předtím jsme prostor několikrát využili v rámci Kukačky, takže je to mnohem delší doba, než uvádíte. Jestli se o ní ví, vám ale nefeknu, protože o tom umění ve veřejném prostoru mnohdy je. Chybí jednoznačná reflexe. Můžu být přesvědčen, že ano, zároveň si ale uvědomuji, že se i současné umění jako celek drží v klauzuře. V každém případě věřím na všední epifanie a nemusí být jen pozitivní. Takže беру i to, když někoho pohled do naší „galerie“ rozčílí. To, co je totiž nejhorší, je lhostejnost.

Zmínil jste festival Kukačka, vaše jméno je spojeno také s projektem Sochy v ulicích

(Brno Art Open). V čem je vám umění instalované ve veřejném prostoru bližší, než to galerijní?

To, že se takto profiluji, vzniklo spíše náhodou. Pokud se ale zamyslím, vidím především dvě příčiny a obě nějak souvisejí s Ostravou. Ta první tkví v již řečené zanedbanosti zdejšího veřejného prostoru. Zkrátka Ostrava, s jejími urbanistickými švy, náhlými a mnohdy zcela neočekávanými zlomy centra do periferie a naopak, je dobrý materiál pro tento typ uměleckého výzkumu. A ta druhá, ta leží především v minulosti. Naše rozhodnutí jít touto cestou přirozeně vyplynulo z nedostatku výstavních příležitostí způsobeného nedostatečně rozvinutou infrastrukturou galerií ve městě. Zčásti to mimochodem platí dodnes, byť jsou mnozí z místních přesvědčeni o opaku.

Letošní Kukačka se nejspíše intenzivně připravuje, tentokrát

s podtitulem „Pravidla hry“. Můžete už nyní prozradit něco z toho, na co se lidé mohou těšit?

To je trochu ošidné a obávám se, že vás v tuto chvíli zklam. Samozřejmě, že máme uzavřenou listinu účastníků a jejich projekty k dispozici. Zdaleka však ne všechny se nakonec podaří uskutečnit v původní podobě. Ne kvůli produkci nebo financím, ale kvůli tomu, že od municipality nezískáme povolení. Navzdory tomu, že festival provozujeme osmým rokem, žijeme v tomto směru v neustálé nejistotě. Stále se nám nepodařilo vydobýt pozici respektovaného partnera. Opakovaně voláme po dialogu, leč bez úspěchu – přijde nám například logické, abychom se o konkrétních lokacích bavili s kompetentními zástupci úřadu předem a teprve poté, co se dobereme konsenzu, bychom si podali žádost. Tak to ale v praxi nefunguje, my si musíme podat žádost předem a teprve

po měsíci (někdy i později) pak dostaneme vyrozumění, že na tomto místě projekt realizovat nelze a začínáme zcela od znovu. To je kupříkladu obrovský rozdíl, srovnáme-li to s naší čerstvou zkušeností v Brně. Samozřejmě ani tam se některé projekty prosadit nepovedlo, ale rozhodně jsem neměl pocit, že o tom rozhoduje jedna zaujatá úřednice.

A co Galerie Lauby během festivalu Kukačka, je jeho součástí, jedním z jeho „stanovišť“? Je už známý program na podzim 2017?

Program Laubů běží normálně dál a bude spíše jakýmsi paralelním podnikem Kukačky než její přímou součástí. Do konce roku máme naplánovány čtyři výstavy, v září zde probíhá výstava Jana Křičky a Vladimíra Havlíka, rozkročená mezi dokumentací a performance, na říjen plánujeme výstavu Richarda Loskota, v listopadu k nám zavítá polský multimediální umělec Tomasz Mróz a rok uzavřeme s Richardem Wiesnerem.

A kdybyste se měl podívat ještě dále do budoucnosti, kde byste rád viděl ostravskou uměleckou scénu?

Pro začátek by stačilo, kdyby se naplnily všechny plány, které jsou už na stole. Rekonstrukce jatek pro účely PLATA, dostavba Pleskotova „Bílého stínu“ za Domem umění, nová budova Fakulty umění na Černé louce... Co ale ostravské výtvarné scéně chybí neméně, je teoretická reflexe. Ostrava má (i kvůli škole) sice dost umělců, ale naprosto postrádá interprety, tedy kurátory či teoretiky s širšími mezinárodními vazbami. K tomu, aby se stala opět sebevědomou, zkrátka potřebuje někoho, kdo bude zdejší dění nahlížet v hlubších souvislostech. Nic proti výstavám v hospodách či klubech, tohle ale nikam moc nevede. A protože devadesátá léta, a s nimi i postkoloniální diskurz v umění, jsou už ty tam, a nelze tedy doufat, že si nás na periférii opět všimne někdo z centra, nezbývá, než abychom se o to postarali my sami. ■

Dr. Tomáš Knoflíček

Studoval na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde v roce 2006 získal titul Ph.D. v oboru Dějiny umění. Působil na své alma mater a na Institutu restaurování a konzervačních technik v Litomyšli (dnešní Fakulta restaurování Univerzity Pardubice). Od roku 2004 však již působí na Fakultě umění Ostravské univerzity. Jeho jméno je spjato zejména s fenoménem tzv. „ostravské scény“, je však také pravidelným komentátorem a přispěvatelem literárních textů, a to zejména těch týkajících se veřejného prostoru (například bulletin Krásná Ostrava). Jeho parketou je zejména umění ve veřejném prostoru – spolu s dr. Liborem Novotným stojí například za festivalem Kukačka, který do ulic, parků a všemožných zákoutí Ostravy přináší překvapivé, provokativní, ale i líbivé umělecké instalace.

foto: Hana Vorlová

Neosedlaný bělouš z erbu města Ostravy

Handa Gote: Hladomor, 2017

Reprezentační ples Ostravské univerzity: Zářivá elegance Starých koupelen

Reprezentační ples Ostravské univerzity 2017 se nesl v duchu zářivé elegance a na jeden večer tak zase rozzářil Staré koupelny bývalého Dolu Hlubina v Dolní oblasti Vítkovice.

Těšíme se na Vás na dalším ročníku Reprezenčního plesu Ostravské univerzity —

23. 2. 2018
Staré koupelny / DOV

Loni poprvé se Reprezenční ples Ostravské univerzity přenesl do zcela nových prostor — do budovy v industriálním areálu Dolní oblasti Vítkovice, kde dříve stávaly koupelny pro horníky. Pro velký úspěch členitého prostoru se třemi sály se sem vrátil i letos, tentokrát pod hávem lesku a třpytu — ve stylu Shining Elegance.

Hvězdné války i charlestone

Staré koupelny Dolu Hlubina se rozzářily 17. února 2017 — o hvězdné zahájení se v Hlavním sále postaral Orchestr Fakulty umění OU,

kteří ples uvedl melodií z Hvězdných válek. Po dostatečném počtu odtančených valčíků a polek se nad hlavami hostů prolétli akrobati z uměleckého spolku Cirkus trochu jinak, kteří na chvíli převzali veškerou pozornost očí i světla.

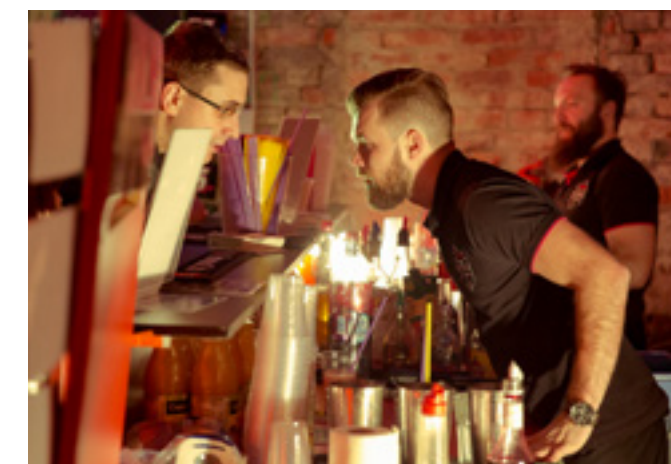
V Dolním sále zatím vrcholila párty s ostravskou kapelou Banda del Café, kterou doplnil charlestonový workshop v podání mladých energických tanečníků MG Dance, jejichž zářivé úsměvy skvěle zapadaly do atmosféry celého večera.

Těžko popsat atmosféru plesu slovy. Mnohem lépe ji vystihuje

video z této akce, které najdete na Youtube kanálu OU. Dozvíte se v něm, že se na plesu blýsknul také John Travolta!

Rádi bychom tímto poděkovali všem, bez kterých by se Reprezenční ples Ostravské univerzity neodehrál s takovou grácií, s jakou se to podařilo letos. Děkuje generálnímu partnerovi, stavební firmě Hochtief, všem ostatním partnerům i dodavatelům, vystupujícím i lidem z Dolní oblasti Vítkovice.

Už nyní se těšíme na další ročník, na který vás tímto srdečně zveme!

UniverCity Experience Stage: Univerzity na festival patří!

Ostravská univerzita letos již potřetí zazářila na Colours of Ostrava. Co mohou univerzity fanouškům hudby nabídnout? V čem dokáží trumfnout i kapely?

Ostravská univerzita
na Colours of Ostrava 2017
foto: Tereza Šišmišová

Začalo to v roce 2015. Ostravská univerzita pro Meltingpot (diskuzní forum festivalu Colours of Ostrava) dodávala moderátory i diskutéry ze všemožných oblastí – lékaře bez hranic, znalce hudební historie, kulturní geografy a další.

Další rok vlastní scéna

Spolupráce se natolik osvědčila, že již další rok v areálu Colours of Ostrava stála nová scéna: Experience Stage, na níž Ostravská univerzita zajišťovala kompletní program po dva dny festivalu. Experience proto, že nešlo jen o diskuzní setkání s vědci, ale z velké části také o zážitkové workshopy.

Letos, v roce 2017, již scéna dostala výstižnější název: UniverCity Experience Stage. A protože se Ostrava bezesporu stává univerzitním městem, spojily se

na této scéně dvě univerzity: Ostravská univerzita (humanitní a přírodní vědy, medicína) a Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (technické obory). Díky jedinečnému složení fakult obou univerzit tato scéna nabídla nebyvale široké spektrum témat a zážitků.

Přednášky, workshopy i chill

Mohli jste nahlédnout přes sklo do útrob včelího úlu a zkusit si stáčet vlastní med (který si samozřejmě návštěvníci také odnesli), odlít si jedinečnou památku z cínu – graficky povedené „M“ z loga Meltingpot, vyzkoušet si grafickou metodu linoryt i kresbu perspektivy, vytvořit si diář ve workshupu ruční knižní vazby, obléct si výstroj hasičů a poznat, jak funguje, tvořit předměty z recyklovaných plastů nebo se pokusit vymyslet název nového sociálního města.

Zážitkové workshopy zpestřovaly program po celé odpoledne, průběžně je doplňovala setkání s vědci a odborníky u různých témat, která v dnešní společnosti rezonují. Například morální konflikty užívání umělé inteligence v běžném životě, energeticky soběstačné domy, památková péče a architektura v Ostravě, problematika „sucha vs. povodně“ nebo třeba přínosy a rizika nanomateriálů.

Kromě vzdělávacího programu ale byl prostor také na oddech – scéna často sloužila jako útočiště před vedrem nebo naopak deštěm, a v takové chvíli si návštěvníci mohli vyzkoušet kvízy a vyhrávat v nich festivalové dárky, nebo se jen tak uvelebit na sedačce a přečíst si něco z našeho KnihokOUTku, který nabízel ty nejzajímavější tituly z Univerzitního knihkupectví.

Témata pro společnost

„Jsme moc rádi, že tuto příležitost máme. Být součástí Colours of Ostrava je pro nás samozřejmě prestiž, ale zároveň věřím, že je to přínos pro celou společnost. Témata, která otevíráme, svěrujeme do rukou erudovaným odborníkům, kteří mohou návštěvníky obohatit o různé úhly pohledu na věc – i proto se nejedná o přednášky, ale otevřené diskuze,“ vysvětluje poslání akce Adam Soustružník. „Zároveň máme velmi dobrou zpětnou vazbu na náš program – a to nejen od organizátorů, ale také od návštěvníků – naše scéna během přednášek doslova praskala ve švech,“ dodává. Scénu dvou ostravských univerzit jste mohli navštívit během celého festivalu Colours of Ostrava (19. – 22. 7. 2017) v budově Kompresorovny. Jak tomu bude v příštím roce se dozvíte na OU@live, živém online magazínu Ostravské univerzity (www.alive.osu.cz).

Ostravská univerzita na
Colours of Ostrava 2017:
Workshop knižní vazby
foto: Tereza Šišmišová

Bitva má své vítěze. Gratulujeme WiGymu!

Každoroční soubor středních škol o prestiž i hodnotné ceny má svého letošního vítěze.
V bitvě O pohár Ostravské univerzity zvítězilo porubské Wichterlovo gymnázium.

Vše vypuklo 27. června 2017 v pravé poledne. Masarykovo náměstí v centru Ostravy se zbarvilo do pěti barev: zalily ho davy fanoušků pěti soutěžních škol vybavené fanouškovskými tričky, vlajkami, pompony, transparenty, řehtačkami i megafony. Dorazili podpořit šestičlenný soutěžní tým své střední, který přišel na náměstí vybojovat ceny v hodnotě přes sto tisíc korun nejen pro sebe, ale i pro své fanoušky a celou školu.

V druhém ročníku bitvy O pohár Ostravské univerzity poměřily své síly čtyři gymnázia a jedna střední škola: Wichterlovo gymnázium, Matiční gymnázium, SOŠ waldorfská Ostrava, EDUCAnet a Jazykové gymnázium Pavla Tigrida.

Fakta, kreativita i pružnost těla

Jako první na náctileté gladiátory čekala vědomostní část bitvy, ve které bylo potřeba prokázat všeobecný přehled ze všemožných oblastí: přírodní vědy, umění i třeba politika.

Po tvrdě vybojovaných bodech ve vědomostní části přišel prostor pro druhou hemisféru mozku: kreativní část. A protože kreativitu by se mezi klást neměly, jediné, co studenti dostali zadáno, bylo téma, samo o sobě pořádku dost široké: „I cesta může být cíl“. Forma i zpracování bylo zcela v rukou studentů – a opět neklamali. Jak na Masarykovo náměstí s pomocí svých fanoušků během půl hodiny dostali kus interiéru osobního auta i s volantem zůstává záhadou,

výkony to však byly fámózní u všech pěti týmů.

Na závěr, když už byly kapacity mozku vyčerpány z předchozích dvou disciplín, nezbývalo než prověřit pružnost těla. Na pěti stanovištích se střílelo z luku na terč i brázdilo mezi překážkami na koloběžce. Poslední příle

gymnázium své prvenství neobhájil, pohár získalo Wichterlovo gymnázium z Ostravy-Poruby, které do bitvy nastoupilo v zelené barvě. Skleněný pohár již zaujal čestné místo na škole, soutěžní šestka má za sebou aktivní outdoorovou dovolenou v Rumunských horách (věnovala CK Kudrna),

Ostravská!, který pak po bitvě pokračoval na Masarykově náměstí až do večera. Nabídl jedinečné scénické čtení v podání herce Lukáše Hejlíka, který osobitým způsobem představil knihu Usaina Bolta (Můj příběh – 9.58) i Ekonomii dobra a zla od Tomáše Sedláčka.

Opoledne patřilo bitevní afterparty s kapelou Nebe a večer uzavřela nově vycházející hvězda původně jen frýdeckomísteckého, nyní již i českého nebe: kapela David Stypka & Bandjeez, která se svou nominací vyčkává na ceny Anděla.

žitost dohnat body k vítězství měly školy prostřednictvím svých fanoušků – po celý den vše sledovala tajná porota, která nakonec udělila body všem týmům za aktivitu, vybavení i originalitu fanoušků.

Bitvou to nekončí

Nakonec čísla mluvila jasně. Loňský vítěz Matiční

nakoupeno sportovní vybavení od Decathlonu a v následujícím akademickém roce vítěznou školu čeká i školení Time Management od firmy SCIO.

Vítězům moc gratulujeme a tímto děkujeme všem třem hlavním sponzorům bitvy O pohár Ostravské univerzity i celého happeningu Jsme

IQač: oficiální pivo studentů Ostravské univerzity

Univerzity mívají své placky, trička či plátěné tašky. My jsme ale skutečně naslouchali studentům a ptali se jich na jejich přání. A to bylo jasné: chceme svoje pivo! A tak vznikl IQač, oficiální pivo studentů Ostravské univerzity, které je k mání na všech univerzitních a také některých fakultních akcích, mohli jste ho ochutnat právě na happeningu Jsme Ostravská!, na Reprezentačním plese Ostravské univerzity a bude vás čekat i na Akademickém dni Ostravské univerzity! Chuťově jedinečný hořký dvanáctistupňový ležák svůj název ale nedostal jen tak pro nic za nic. Jeho složení se pyšní značným množstvím ginkgo biloby, která příznivě působí na funkci mozku. Takže když pivo při studiích, tak jedině IQač!

Vítězný tým bitvy O pohár OU: Wichterlovo gymnázium
foto: Petr Piechowicz

Scénické čtení Lukáše Hejlíka coby Usaina Bolta
foto: Petr Piechowicz

Fialový tým SOŠ waldorfská
Ostrava – bezkonkurenčně
nejlepší fanouškovská základna
foto: Petr Piechowicz

Červený tým z Matičního
gymnázia Ostrava: neuvěřitelné
rekvizity v kreativní části
foto: Petr Piechowicz

Kapela Nebe – happening
Jsme Ostravská 2017
foto: Petr Piechowicz

„Grammy“ na Ostravské: Kdo získá Cenu rektora?

Vědecké zásluhy i činnost pro občanskou společnost. Rektor Ostravské univerzity opět předá Cenu rektora doprovázenou odměnou až 100 000 korun úspěšným vědcům a aktivním studentům. Přijďte se podívat na „Grammy“ na Ostravské!

Slavnostní atmosféra, jedinečné prostředí Gongu, honosný zvuk orchestru, profesionálně zpracované videomedailony oceněných a podium s výhledem do srdce „ostravských Hradčan“. Málokterá událost se pyšní tak nabitou atmosférou, jako Akademický den Ostravské univerzity, který se bude konat 14. 11. 2017 v Multifunkční aule Gong v industriálním prostředí Dolní oblasti Vítkovice. Proto všechny příznivce Ostravské univerzity srdečně zveme na tento dříve tradiční ceremoniál, který v posledních letech dostal novou tvář, atmosféru i význam. Z pouhého ocenění úspěchů se stalo setkání akademické obce, které je zároveň oslavou akademických

hodnot a svobod – i proto se koná blízko datu 17. listopadu, tedy svátku studentsva.

„Je to příležitost k setkání nejširší akademické obce, při kterém si všichni mohou i rozšířit obzory. Součástí programu totiž již potřeť budou vystoupení akademiků na vědecká témata, během kterých sál ovládá zamyšlené ticho i bouřlivý smích,“ popisuje přidanou hodnotu celé akce Adam Soustružník, tiskový mluvčí Ostravské univerzity.

Akademický den OU 2016
foto: Tereza Šišmišová

Hudební večery v Českém rozhlase: Proslulí hudebníci i nastupující mladá generace

Přijďte si pro dávku husí kůže. Cyklus komorních koncertů Ostravské univerzity nabízí kombinaci špičkové interpretace a vytříbené atmosféry Studia 1 Českého rozhlasu Ostrava.

Není to jen koncert klasické hudby. Promyšlená dramaturgie této komorní řady má za cíl prezentovat nejen významné interprety hudebního umění, ale také uvádět netradiční a ojedinělá díla hudební historie a v neposlední řadě uvádět premiérové nastudování skladeb současných skladatelů.

Proto zveme všechny – třeba i vyznavače pop-music, hard-rocku nebo reggae – do

Studia 1 Českého rozhlasu Ostrava, kde 24. 10., 21. 11. a 12. 12. 2017 vystoupí uznávaní hudební hosté z Česka i zahraničí po boku svých mladých kolegů, tedy nastupující generace hudebníků, kteří už nyní získávají prestižní ocenění na mezinárodních interpretačních soutěžích.

Tento cyklus pořádá Fakulta umění Ostravské univerzity, a to pod záštitou rektora Jana Laty a primátora města Ostravy

Tomáše Macury. V první polovině roku se odehrály tři koncerty, na další tři se můžete těšit od podzimu. Vystoupí například jedna z nejvýraznějších osobností české operní scény, Eva Dřizgová-Jirušová nebo flétnista Jan Ostrý, který je uznávaným interpretem u nás i v zahraničí.

Vstupenky na koncerty je možné si zakoupit v předprodeji přes Ostravský informační servis, rezervovat

elektronicky na e-mailové adrese vstupenky.fu@osu.cz, nebo zakoupit v den koncertu před jeho začátkem na místě. Cena vstupenky je 150 korun, pro seniory, studenty a ZTP 100 korun, pro pracovníky a studenty Ostravské univerzity jsou koncerty zdarma.

Těšíme se na setkání při některém z koncertů a věříme, že Vám zpříjemníme vaše večery neuvěřitelným hudebním zážitkem.

24. října 2017

Eduard Dřizga – Písňový cyklus Láska a smrt (Eva Dřizgová-Jirušová – soprán, Michal Bárka – klavír); Sergej Prokofjev – Sonáta D dur op. 94 pro flétnu a klavír (Jan Ostrý – flétna, Lukáš Michel – klavír); Nikolaj Rimskij-Korsakov – Kvintet B dur pro klavír, flétnu, klarinet, lesní roh a fagot (Ivo Kahánek – klavír, pedagogové Fakulty umění Ostravské univerzity); Francis Poulenc – Sextet pro klavír a dechové kvinteto (Ivo Kahánek – klavír, Jan Ostrý – Flétna, Dušan Foltýn – hoboje, Igor František – klarinet, Martin Petrák – fagot, Jindřich Molinger – lesní roh);

Veronika Holbová
foto: osobní archiv

21. listopadu 2017

František Vincenc Kramář – Trio pro 2 hoboje a anglický roh (Dušan Foltýn – hoboje, Barbora Šteflová – hoboje, Jana Hercigová – anglický roh); Richard Strauss – Vier letzte lieder (Veronika Holbová – soprán, Michal Bárka – klavír); Karl Reinecke – Sonate Undine (Sylvie Schelingerová – flétna, Radana Foltýnová – klavír); Sergej Nikiforovič Vasilenko – Singhálské písně pro hluboký hlas, violoncello, buben a klavír op. 55 (Martin Gurbaľ – bas, Jiří Hanousek – violoncello, Eliška Novotná – klavír, Rostislav Mikeška – buben)

Martin Gurbaľ
foto: osobní archiv

doc. Igor František
foto: osobní archiv

12. prosince 2017

Wolfgang Amadeus Mozart – Divertimento D dur, KV 136 (Komorní orchestr Fakulty umění OU), Georg Friedrich Händel – Let the Bright Seraphim (Veronika Holbová – soprán, Nikolaos Grigoriadis – trubka, Michal Bárka – klavír); Wolfgang Amadeus Mozart – Serenáda c moll KV 388 (Pedagogové a studenti FU OU); Gustav Mahler – Wir geniessen die himmlischen Freuden (Eva Dřizgová-Jirušová – soprán, Igor František – klarinet, Michal Bárka – klavír); Arcangelo Corelli – Concerto grosso „Vánoční“ g moll op. 6, č. 8 (Komorní orchestr FU OU)

Ostravská Noc vědců

Věda je s vámi na každém kroku. Po cestě do práce, při každém mrknutí i na cestě na dovolenou. Přijďte poznat tuto skrytou hybnou sílu zblízka: tématem letošního ročníku Noci vědců je mobilita.

Třešnička Fulghum

Ze zmiňovaných „třešniček“ letošního ročníku organizátoři prozradili například návštěvu světoznámého amerického spisovatele a myslitele Roberta Fulghuma. Autor bestselleru „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“ dorazí spolu s herci z projektu Listování. Těšit se můžete na osobité scénické čtení z autorovy nové knihy „Co jsem to probíha udělal?“.

Doprava zdarma

Díky odlišnému zaměření obou univerzit a jejich fakult nabídne Ostravská Noc vědců zcela unikátní formát, ve kterém se na jedno a totéž téma můžete během jednoho večera podívat třeba očima sociálního pracovníka, strojního inženýra, filozofa, lékaře, chemika, nebo architekta.

6. října 2017 se bude v Ostravě konat 5. ročník Ostravské Noci vědců – akce, která bourá představy o nudné vědě zavřené za zdmi laboratoří. Ať už vás fascinují technické vymoženosti, všemocná příroda, kouzla vesmíru, tajemství lidského těla a zdraví, skrytá zákoutí světových jazyků nebo jevy ve společnosti, po celý večer (od 17 do 22 hodin) budete mít možnost nechat se unášet poznáním.

Tématem letošního ročníku je mobilita – a ta se zdaleka netýká jen lidí a aut. Možná vás překvapí, co všechno souvisí s pohybem, kde všude věda ovlivňuje mobilitu nás samotných i světa kolem nás. A že letos nabídne pestrou ochutnávku. Je totiž jedinečná nejen svým rozsahem (stanoviště po celém městě navštěvují tisíce lidí), ale také různorodostí. Od loňska na Ostravské Noci vědců spolupracují dvě naprosto odlišné

zaměřené univerzity: Ostravská univerzita a VŠB – Technická univerzita Ostrava. Letos se navíc programově zapojí i Svět techniky v Dolní oblasti Vítkovice či Moravskoslezská vědecká knihovna.

Ostrava v TOP 5

„Jsme hrdí na to, kam se nám podařilo Ostravskou Noc vědců dostat. Povedlo se nám propojit celou Ostravu: třináct míst konání je rozmístěno po celém městě, zapojují se kromě dvou univerzit i další ostravské instituce a tuto akci navštěvují tisíce lidí. Loni jsme se zařadili do pětice největších Nocí vědců v Česku a s letošním nabitým programem tomu nejspíše nebude jinak. Velikost akce však nikdy nebudeme stavět nad její kvalitu – s novým tématem každý rok budeme přinášet i nový program a nové třešničky na dortu,“ říká hlavní koordinátorka akce Tereza Šišmišová z Ostravské univerzity.

Ostravská Noc vědců 2016
foto: Filip Zvěřina

OSTRAVSKÁ NOC VĚDCŮ

Svět je v pohybu
a my s ním

Téma:
MOBILITA

6. 10. 2017 / 17-22 h.

Věda rozhybe celou Ostravu →

→ Centrum → Poruba → Slezská Ostrava
→ Dolní Vítkovice → Zábřeh → Výškovice

CELÁ AKCE VČETNĚ KYVADLOVÉ DOPRAVY JE ZDARMA

www.ostravskanocvedcu.cz

Oficiální grafika akce
Ostravská Noc vědců 2017

A protože jsou stanoviště rozseta po celé Ostravě na budovách jednotlivých fakult obou univerzit (centrum, Poruba, Výškovice, Zábřeh, Slezská Ostrava i Mariánské hory), bude po celou dobu akce zajištěna kyvadlová doprava mezi těmito místy pro všechny návštěvníky zdarma, aby si za pět hodin stihli vychutnat co nejvíce zážitků. Využijte naší nabídky ekologičtějšího cestování po městě (vždyť právě ekologie je věda, která hýbe mobilitou v dopravě nejvíce!) – navíc součástí cesty našim autobusem bude i workshop pro zájemce, ve kterém si

mohou vyzkoušet úskalí snížené mobility – cestování v MHD na vozičku. Dobrou zprávou je, že většina autobusů jsou nízkopodlažní!

Co konkrétně letošní ročník Ostravské Noci vědců nabídne, přesný časový harmonogram všech přednášek, workshopů, výstav a atrakcí najdete v průběhu září na webu ostravskanocvedcu.cz. Celá akce je zdarma a je otevřená pro kohokoli – má co nabídnout dospělým, teenagerům i těm nejmenším. Tak neváhejte a запиšte si do diáře: 6. října je Noc vědců!

Akci finančně podpořilo
Statutární město Ostrava. Děkujeme!

OSTRAVA!!!

Eliášův „vědecký hattrick“ sklízí ovoce: Převzal prestižní cenu Neuron

Tým ostravských vědců pod vedením docenta Marka Eliáše učinil v krátkém časovém intervalu tři objevy, které přepisují kapitoly učebnic genetiky. Za přínos vědě tak 24. 5. 2017 Eliáš převzal cenu Nadačního fondu Neuron pro mladé vědce do 40 let doprovázenou prémie 250 000 korun.

doc. Marek Eliáš
foto: Tereza Šišmišová

Fascinující svět předků všech eukaryot – tedy předků všech lidí, zvířat, rostlin, hub a dalších. To je předmětem bádání docenta Marka Eliáše z Katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

Za tímto oceněním však stojí společná práce skupiny badatelů sdružených do Life Science Research Centre (dále jen LSRC) na Katedře biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty OU. Skupina se zabývá především studiem tzv. protistů – rozmanitým souborem eukaryotických organismů vykazujících unikátní vlastnosti. Jednou z nich je i tzv. nekanonické kódování, jehož tři bezprecedentní formy ostravští vědci nedávno popsali v článcích publikovaných v prestižních zahraničních časopisech.

A co si laik může představit pod pojmem nekanonické kódování? Přeneseně řečeno vědci v LSRC objevili organismy, které přikládají některým „slovům“ genetické informace odlišný význam. Metaforou knihy si vypomůžeme i v následujícím výkladu.

Vědci si dlouhou dobu lámali hlavu nad tím, jakým způsobem je zajištěna kontinuita toku informací v živých systémech, tedy kde a jak je tato informace zapsána. Ukázalo se, že v pozadí tohoto jevu stojí nukleové kyseliny (DNA a RNA) uložené v buňkách

organismů. Nukleové kyseliny si lze přeneseně představit jako knihy – kuchařky, v nichž je určitým jednoduchým způsobem zapsán recept na složení těl organismů. Jakým klíčem ale tyto recepty rozluštit? Objev tohoto klíče, tedy principu překladu genetické informace zapsané v molekulách nukleových kyselin do struktury těl organismů, a následné přečtení této kuchařky spustilo revoluci v přírodních vědách.

Základní stavební složkou všech organismů jsou totiž proteiny, z nichž se jejich těla skládají. Proteiny jsou složité molekuly a v buňkách se sestavují prostřednictvím složitého aparátu z 20 základních aminokyselin, jejichž přesné pořadí určuje jejich výslednou strukturu, vlastnosti a biologickou funkčnost. A právě toto pořadí je zapsáno ve struktuře nukleových kyselin, konkrétně v podobě pořadí tzv. nukleotidových bází. Ty jsou čtyři, označované písmeny A, C, T a G. Principiálně je pořadí aminokyselin v proteinu určeno pořadím trojic nukleotidových bází, tzv. kodonů.

Každý konkrétní kodon tedy určuje jednu konkrétní aminokyselinu. Zatímco existence 4 nukleotidů dává možnost kombinačně sestavit 64 různých kodonů, aminokyselin je jen dvacet. Proto některým aminokyselinám odpovídá více než jeden kodon. Existují však také 3 tzv. terminační kodony (UAG, UAA, UGA), které nekódují

aminokyselinu, nýbrž ukončují proces překladu proteinu. Jsou tedy jakousi tečkou na konci kapitoly. Tento genetický kód se od svého objevení jevil jako univerzální, neboť byl platný pro většinu živých druhů od bakterie po člověka. Výjimky z pravidla však na sebe nenechaly dlouho čekat a brzy byly hlášeny objevy organismů, v jejichž genetickém kódu terminační kodony neukončovaly čtení, nýbrž kódovaly aminokyseliny.

Většina těchto objevů však popisovala změnu jednoho nebo dvou terminačních kodonů na kodony kódující konkrétní aminokyselinu. Vědci v LSRC však při studiu skupiny protistů zvaných blastokritidie objevili bezprecedentní variantu kódování, ve které se všechny tři terminační kodony mění na kodony kódující aminokyselinu. Zatímco terminační kodon UGA kódoval v tomto případě aminokyselinu tryptofan, zbylé terminační kodony UAA a UAG plnily v závislosti na své poloze v genu funkci terminační i kódující. Na detailním molekulárním vysvětlení tohoto jevu badatelé v LSRC dále intenzivně pracují.

Většina dřívějších zjištění alternativního genetického kódování rovněž popisovala koordinovanou změnu terminačních kodonů UAG a UAA na kodony kódující aminokyselinu. Vědcům se zdálo, že existuje pravidlo, že kodony UAG a UAA nemohou mít odlišný význam. Přestože tuto domněnku

podporovalo několik nezávislých nálezu, našim vědcům z LSRC se podařilo objevit hned dvě další výjimky z pravidla. Ve spolupráci s pražskými kolegy podrobili rozsáhlé analýze nově popsaného bičíkovce Iotanema spirale, v jehož genomu mají kodony UAG a UAA odlišnou funkci.

Druhým organismem s alternativním genetickým kódem se stal náhodně objevený druh prvoka obývajícího plošnici Lygus hesperus. Tento doposud neznámý druh představuje zatím nepopsanou evoluční linii protistů v rámci širší skupiny Rhizaria a bude podroben dalšímu zkoumání. Nezbyvá tedy než popřát ostravským vědcům úspěch v dalším bádání a docentu Eliášovi poblahopřát k významnému úspěchu.

Kromě Eliáše byl cenou nadace Neuron oceněn ještě jeden ostravský rodák, který s Ostravskou univerzitou spolupracuje: Jiří Močkoř, student porubského Wichterlova gymnázia a vnuk emeritního rektora Ostravské univerzity profesora Jiřího Močkoře. Z tohoto ocenění si rovněž odnesl finanční obnos určený k dalšímu vzdělávání – a k tomuto účelu si vybral Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování při Ostravské univerzitě a začlenil se do týmu profesorky Iriny Perfiljev. I jemu přejeme mnoho štěstí v dobře našlápnuté matematické kariéře!

Autor článku: Dalibor Váhala

Rovníkové housenky to mají těžší než ty z českých polí, zjistili vědci

Z hezké náhody k velkému úspěchu. Tak by se dal popsat úspěch biologů z Ostravské univerzity, jejichž jména nyní figurují v článku v jednom z nejprestižnějších vědeckých časopisů světa.

Ačkoliv se to nemusí na první pohled zdát, život v tropech je mnohem nebezpečnější než život v chladnějších částech planety. Svě by o tom mohly vyprávět například housenky. Právě pro ně totiž zcela platí pravidlo zvyšujícího se rizika pozření predátorem směrem k rovníku. Tento závěr alespoň jednoznačně vyplývá z mezinárodního výzkumu, na němž se podíleli také vědečtí pracovníci a studenti Katedry biologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

„Oslovil nás Thomas Roslin ze Swedish University of Agricultural Science s možností zapojit se do projektu, který se právě rozbíhal na jednatřiceti místech světa. My jsme v té době hledali vhodnou metodiku pro práci s umělými návnadami, kterými jsme disponovali, takže to byla moc hezká shoda náhod,“ odpovídá na tuto otázku docent Pavel Drozd, vedoucí výzkumné skupiny zabývající se mimo jiné ekologií býložravců. Hezkou náhodu ale následoval veliký vědecký úspěch, jenž byl po zásluze korunován publikací výsledků v prestižním vědeckém časopise Science.

Světový úspěch už během studia

„Někteří zúčastnění vědci doslova nemohli dospát, počítali hodiny do zveřejnění, pro mnohé to byl dosavadní vrchol kariéry. I my se samozřejmě radujeme. A to nejen pro samotný úspěch článku. To, že oslovili právě nás, znamená, že se ve světě ví, že se zde dělá kvalitní věda,“ říká Drozd a dodává, že mezi autory figuruje i jméno studentky Alžběty Suchánkové, která se na výzkumu podílela v rámci přípravy své diplomové práce.

Co přesně tedy vědci dokázali? Experimentálně potvrdili, že míra predace – tedy pravděpodobnost napadení kořisti dravcem – přímo souvisí se zeměpisnou polohou a nadmořskou výškou. Členové téměř čtyřiceti výzkumných týmů rozmístili v jednatřiceti lokacích po celém světě tisíce umělých návnad, věrných napodobenin býložravých larev, které po určitém čase opět sesbírali a podrobili analýze: spočítali počet útoků, které podle otisků čelistí v návnadě přisoudili jednotlivým živočichům. Zjistili tak, kolikrát za daný čas do návnady klovnul pták, kousla myš, mravenec či jiný živočich.

Na českých polích je relativně klid

Ukázalo se, že míra predace klesá směrem od rovníku k pólům, volně přeloženo je tedy housenka v rovníkovém pralese vystavena výrazně

většímu riziku sežrání než housenka krmící se na českých polích. Denní počet útoků klesal průměrně o 2,7% s každým stupněm zeměpisné šířky, tedy přibližně každých 111 kilometrů směrem k zemským pólům. V arktických oblastech tak klesla míra predace až na osminu rovníkové hodnoty.

V pozadí vysledované zákonitosti stojí složité předivo ekologických vztahů mezi jednotlivými druhy obývajících zkoumaná území. Ačkoliv se například ukázalo, že predací tlak ptáků zůstává zhruba stejný, směrem k rovníku významně stoupá predací aktivita členovců, hlavně tropických mravenců. Míra predace rovněž klesala se stoupající nadmořskou výškou, a to o 6,6% za každých sto výškových metrů. Zatím není jasné, zdali tento trend platí pro všechny býložravce, nicméně tento poznatek přispívá

k dalšímu pochopení fungování planetárního ekosystému.

Canopy Dream Team z Ostravské

Drozdův Canopy Dream Team, jak se výzkumná skupina tvořená studenty a pracovníky katedry nazývá, se v posledních letech věnuje studiu lokality Lanžhotského lužního lesa, jenž je unikátním zdrojem cenných informací. Ostravští vědci se chystají zjištěné poznatky a získané zkušenosti zúročit v dalším výzkumu. Současnou pracovní hypotézou, již hodlají experimentálně ověřovat, je vztah míry predace k nadzemní výšce stanoviště daného živočicha. Cílem budoucího výzkumu tak bude objasnit, zda je například pro housenku riskantnější sídlit v korunách stromů, nebo níže v podrostu. Nezbyvá než jim v jejich úsilí přát výdrž a štěstí.

Autor článku: Dalibor Váhala

Civilizační choroby útočí, vědci vrací úder: DataLogger pomůže proti „počítačovému lokti“

Tenisový loket vystřídal počítačový. Syndrom karpálního tunelu se stal jednou z nečastějších nemocí z povolání. Za přílišné klikání na počítačové myši můžete nést i trvalé následky. Naštěstí je tu věda. A je tady pro vás...

Karpální tunel: úzká štěrbin v zápěstí, která je ze tří stran obklopena kostmi, z té čtvrté zápěstním vazem. Skrz tento tunel do dlaně vedou nejen svaly, které pohybují prsty, ale také mediální nerv – a právě ten je zodpovědný za jemnou i hrubou motoriku.

Pozor na počítače a klavíry

Některé činnosti (v čele s prací na počítači, ale také např. hře na klavír) dostávají naše ruce do nepřírodných poloh, ve kterých dochází ke zbytnění vazů – a ten pak nerv utlačuje. Ruka začne brnět a mravenčit, může se dostavit pálení prstů, zhoršuje

se motorika. Tyto příznaky jsou zpočátku slabé a časem zmizí, proto jim většina lidí nevěnuje mnoho pozornosti. Časem se vracejí ve větší intenzitě a dokáží člověku doslova otrávit život. Budí ze spánku, bolest vystřeluje do ramene, do hlavy, zápěstí může úplně ztuhnout. A při opakovaném neřešení problému se může stát, že si ponesete i trvalé následky.

1:0 pro DataLogger

Letos však do hry vstupuje DataLogger: přístroj vytvořený společnými silami vědců z Ostravské univerzity, Vysoké školy báňské – Technické

univerzity Ostrava a Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Toto zařízení dokáže změřit svalovou zátěž přímo na prstech a dlaních (dosud to bylo možné jen na svazech předloktí), a je tak schopno mnohem přesněji identifikovat riziko vzniku syndromu. Jeho kouzlo spočívá v tom, že je využitelné přímo na pracovišti – měření se může provést i s běžně používanými ochrannými rukavicemi.

Tento vynález letos patentoval Úřad průmyslového vlastnictví a autoři projektu z Fakulty managementu a ekonomiky UTB nyní chystají jeho komercializaci.

Prevence, prosím

Než však zařízení dorazí i na vaše pracoviště, není od věci prevence: průběžně zápěstí procvičovat, dělat si přestávky, masírovat dlaně, protahovat se, používat ergonomické pomůcky, jako je podložka pod ruku k počítači, pomůže také vitamin B6 a bromelin (fungují protizánětlivě) či snížení dávek soli (ta zadržuje vodu v těle, a tak podporuje otoky). V případě, že však odhalíte první příznaky syndromu karpálního tunelu, neváhejte tento problém řešit bez prodlení. Jak již bylo zmíněno, příznaky se vrací, a to ve větší síle.

nevyžádané adrenalinové zážitky – třeba trestuhodné přehlédnutí nejjedovatější mořské ryby – odrance, do které jsem šťouchl prstem v domněnku, že jsem konečně našel vytouženou a pěkně měkoučkou houbu,“ uvádí ve svém povídání na webu Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, kde působí na katedře biologie a ekologie.

Ze svých cest nepřiváží jen nové poznatky a dosud neobjevené druhy mořských koryšů. Dalším pokladem jsou také krásné fotografie podmořského světa, které rovněž najdete na našem živém online magazínu OU@live: alive.osu.cz.

Karibik je rájem mořských hub.
Callyspongia plicifera zřejmě
jakkoby vyzařovala modravé světlo
foto: Zdeněk Ďuriš

Ostravák ve vodách Karibiku a jihovýchodní Asie

Měl být zámečnickem, ale knihy Julese Verna a dokumenty Jacques-Yvese Cousteaua i Hanse Hasse ho přivedly k lásce k oceánům a podmořskému světu.

Profesor Zdeněk Ďuriš má na kontě přes 30 objevených druhů mořských koryšů a zúčastnil se řady expedic, například do Arktidy, Vietnamu, Rudého moře nebo Austrálie. Nedávno se vrátil ze své další cesty, na které během tří měsíců prozkoumal dva oceány na dvou protilehlých místech planety Země: na Taiwanu (jihovýchodní Asie) a Martiniku (Karibik).

A ačkoli se zdá být takové cestování idylickým zaměstnáním, není tomu vždycky tak. „Na jednu z cest jsem si vybral 6 týdnů dovolené, nocování a strava občas odpovídá kasárnám a nechybí ani »

Oblé a hladké tvary krevetky Pontonia mexicana prozrazují, že žije uvnitř lastur mlžů kyjovek
foto: Zdeněk Ďuriš

Jazykovědci jásají: Mají encyklopedický slovník online

Vůni a strukturu papíru v knize obrazovka rozhodně nenahradí.
V případě slovníku je ale online verze k nezaplacení.

Tak si představte, že jste student bohemistiky a odborná literatura je plná pro vás (zatím) neznámých pojmů a vy u každého z nich listujete šestisetstránkovou publikací. Nejen pro studenty, ale pro všechny lingvisty a bohemisty vznikla online verze Nového encyklopedického slovníku češtiny, který je dostupný na www.czechency.org/slovník.

Nový slovník byl vydán jako publikace v únoru 2017 a je výsledkem práce 191 jazykovědců nejen z České republiky, ale také například z Německa, Ruska, Velké Británie, Norska či Francie. Online varianta následovala vzápětí.

„Toto rozšíření původního Encyklopedického slovníku češtiny reaguje na neustálý

vývoj jazykovědné bohemistiky. Slovník čítá přes 1500 hesel a 7000 lingvistických termínů a je tak vynikající pomůckou pro zainteresované laiky, odborníky i studenty nejen bohemistiky, ale i obecné lingvistiky,“ uvádí Jaroslav David z Katedry českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity, který se na tvorbě slovníku podílel.

Encyklopedický slovník češtiny je projektem Masarykovy univerzity v Brně, ale přizváni byli také odborníci z Katedry českého jazyka Filozofické fakulty Ostravské univerzity: kromě doc. Jaroslava Davida také dr. Radek Čech a dr. Miroslav Kubát. Vznik slovníku umožnila Grantová agentura České republiky.

Nejlepší přírodovědná encyklopedie? Samozřejmě, že z Ostravské...

Vážky. Fascinující tvorové s neuvěřitelnou stavbou těla, ladným pohybem a záhadným „pohledem“. Právě jim je věnována publikace biologů z Ostravské univerzity, která byla oceněna jako Nejlepší přírodovědná encyklopedie ČR za rok 2016.

Aleš Dolný, Dan Bárta, Filip Harabiš. Vedoucí katedry, student bakalářského ročníku a absolvent katedry. Trojici autorů publikace *Vážky (Insecta: Odonata) České republiky* spojují hned dvě věci: jednak je to láska k vážkám, jednak Katedra biologie

a ekologie Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity.

Z jejich společné práce vznikla obrazová publikace, která čítá 344 stran převážně fotografií vážek. Obsahuje unikátní skeny všech střeoevropských druhů vážek v obou pohlavích.

Kniha tak může posloužit nejen jako terénní příručka pro nadšené biology, ale také jako výukový materiál pro učitele biologie – obsahuje rovněž obecné informace ze života vážek.

Tato netradiční encyklopedie byla na knižním veletrhu

a literárním festivalu Svět knihy Praha 2017 vyhlášena jako nejlepší přírodovědná encyklopedie ČR v roce 2016. Není to však první společný počín Aleše Dolného a Dana Bárty. Ve skutečnosti tento biologický tandem má již na kontě jednu knihu s podobným názvem: *Vážky České republiky – ekologie, ochrana a rozšíření*, ta získala cenu ministra životního prostředí a také se stala knihou roku 2009 o životním prostředí.

Jak kdysi Dan Bárta v rozhovoru pro OU@live (www.alive.osu.cz) prozradil, „Sbírkou brouků jsem měl dříve než sbírku cédéček.“ A nezbyvá než doufat, že ho jeho vášeň pro přírodu neopustí a ještě více přispěje svým uměním do světa biologie.

Zleva: Aleš Dolný, Dan Bárta a Filip Harabiš

Universitas.cz: Místo pro chytré čtení

Nový elektronický časopis čtrnácti českých univerzit denně přináší zajímavosti z vědy a výzkumu, vzdělávání i vysokého školství.

Polární stanice na Antarktidě, efektivita veřejných knihoven, nová metodika hodnocení vědy, zákaz kouření očima pneumologa nebo rozhovor s vnučkou zakladatele japonské filharmonie, která nyní vyučuje češtinu na americké Brownově univerzitě.

To jsou jen některá z témat, která se na portálu Universitas objevila krátce po jeho spuštění.

Pokud hledáte chytré čtení, kde více než na senzaci záleží na faktech, jste právě zde na správném místě.

Universitas je společným projektem čtrnácti českých univerzit, které tento portál zásobují zajímavými tématy a netradičními úhly pohledu na věc. Denně zde přibývají rozhovory s osobnostmi vědy a vzdělávání, novinky z vědy

a výzkumu i zákulisí vysokého školství. Jde o sofistikované texty, které však zpracovávají profesionálové na komunikaci, takže jsou srozumitelné a čtivé i pro nezavěšeného laika.

Ostravská univerzita je součástí tohoto projektu a krátce po spuštění portálu Universitas.cz přispěla hned několika články. Jeden z nich najdete i v tomto OULEtníku:

rozhovor s docentem Antonínem, historikem, jehož kniha *The Ideal Ruler in Medieval Bohemia* vyšla v prestižním holandském nakladatelství Brill.

I nadále budeme Universitas zásobovat články a rozhovory s našimi vědci, kteří nejen že jsou špičkou ve svém oboru, ale také jsou inspirativními osobnostmi, které mají lidem co říct.

ALIVE.OSU.CZ

OSTRAVSKÁ NOC VĚDCŮ

TÉMA: MOBILITA → Svět je v pohybu a my s ním

- S robotem na závodní dráze
- Za knihami do podzemí
- Dopravní nehoda na zkoušku
- Energie hýbe světem
- Perličky dopravního systému v exotických zemích
- Migrace lidí a kapitálu
- Robert Fulghum – Listování
- Kde žijí knižní hrdinové
- Malování na vodní hladině i na obloze
- Tvoříme společně ostravskou DNA

- Dopravní špička na Měsici
- Umění žít ve tmě
- Mobilita důvěrných dat
- Integrovaná BOCCIA
- Proměny mobility 21. století tvář Ostravy?
- Studentská formule
- Poslepu nebo na vozíku Vědeckým busem
- Přesuneme lidstvo do podzemí?
- Konstrukční v pohybu
- Elektromobily

6. 10. 2017 / 17–22 h.

VĚDA ROZHÝBE CELOU OSTRAVU →

→ Slezská Ostrava → Centrum → Poruba →
→ Zábřeh → Výškovice → Dolní Vítkovice

Celý program a veškeré informace najdete na:

WWW.OSTRAVSKANOCVEDCU.CZ

CELÁ AKCE VČETNĚ KYVADLOVÉ DOPRAVY JE ZDARMA

Za podpory města Ostrava
OSTRAVA!!!

OSTRAVSKÁ
UNIVERZITA

SLEDUJTE NÁŠ MAGAZÍN ONLINE
ALIVE.OSU.CZ